

Chirurg Marek Šoltés je novým profesorom v UNLP	3
Online, unlp.sk, 20. 10. 2026, 10:37	
Politológ poukazuje na tesný výsledok volieb na post predsedu Košického kraja, voličská podpora pre Trnku ale v porovnaní s predošlými voľbami výrazne prepadla	3
Online, sportdnes.sk, 21. 10. 2026, 20:02	
Prehľad udalostí na piatok 23. októbra	4
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 23. 10. 2026, 6:30	
Ružomberok privíta konferenciu k 250. výročiu vzniku troch slovenských diecéz	7
Online, tkkbs.sk, 23. 10. 2026, 8:05	
Historické sucho ohrozuje Košice a okolie. Zrážkový deficit láme rekordy od roku 1881	8
Online, nasekosice.sk, 23. 10. 2026, 8:52	
Týždenný prehľad udalostí v SR na 44. týždeň	9
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 23. 10. 2026, 11:57	
UPJŠ privítala emeritnú veľvyslankyňu SR Kláru Novotnú	18
Online, eastmag.sk, 23. 10. 2026, 12:55	
Právnická fakulta UPJŠ pripravila Zlatú promóciu pre absolventov z roku 1976	19
Online, tasr.sk, 23. 10. 2026, 13:37	
Stredoškólači si budú voliť základnú alebo pokročilú úroveň matematiky	19
Online, bleskovky.zoznam.sk, 23. 10. 2026, 13:56	
Veľká zmena v školstve: Študenti si budú vyberať úroveň matematiky, maturita bude mať dve formy	20
Online, topky.sk, 23. 10. 2026, 14:05	
Technické múzeum priblíži históriu výpočtovej techniky	20
Online, eastmag.sk, 23. 10. 2026, 14:15	
Drucker predstavil zásadnú zmenu v maturitách. Matematika bude mať dve úrovne, jedna prinesie aj ústnu skúšku	21
Online, ta3.com, 23. 10. 2026, 14:22	
Érkezik a kétfokozatú matematikaérettségi: a középiskolások alap- vagy haladó szintű matematikát választhatnak majd	
Online, korkep.sk, 23. 10. 2026, 14:55	
T. Drucker: Matematika nie je len školský predmet. Je to základná zručnosť pre život a budúcnosť Slovenska	23
Online, minedu.sk, 23. 10. 2026, 15:10	
V Ružomberku sa bojovalo o akademický titul v šachu	24
Online, zijemvrk.sk, 23. 10. 2026, 16:47	
Prešov: Pri útulku vznikol relaxačný chodník pre ľudí bez domova	25
Online, tasr.sk, 23. 10. 2026, 17:02	
Povinná maturita z matematiky sa blíži. Ministerstvo predstavilo päť zmien, ktoré zasiahnu stredné školy	25
Online, netky.sk, 23. 10. 2026, 18:37	
Maturovať z matematiky budú všetci	26
Televízia - STVR, Správy 19:00, 23. 10. 2026, 19:37	
Richtárov v minulosti podľa historika volili každoročne	27
Online, tasr.sk, 24. 10. 2026, 17:06	
Krídla motýľov nad lesoparkom. Botanická záhrada vystaví opticky premenlivé dielo Štefana Poláka	28
Online, nasekosice.sk, 25. 10. 2026, 8:46	
Zabudnite na častý MÝTUS: Chrípka nie je len silnejšia nádcha! Hrozia veľké PROBLÉMY	29

Online, dnes24.sk, 25. 10. 2026, 10:00

Jediná žena v boji o primátorský post neuspela. Kovačevičovej zostáva poslanecký mandát30

Online, nasekosice.sk, 25. 10. 2026, 13:44

Life at the extremes32

Tlač, The Slovak Spectator, 26. 10. 2026

Chirurg Marek Šoltés je novým profesorom v UNLP

20. 10. 2026, 10:37, Zdroj: [unlp.sk](#), Autor: Ladislava Šustová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 1 654 GRP: 0,04 OTS: 0,00 AVE: 196 EUR

Chirurg Marek Šoltés je novým profesorom v UNLP

Prof. MUDr. Marek Šoltés, PhD., F.E.B.S./MIS Hon., z I. chirurgickej kliniky **UPJŠ** LF a UNLP Košice, je novým profesorom menovaným prezidentom Slovenskej republiky. Venuje sa predovšetkým laparoskopickej chirurgii, vzdelávaniu chirurgov a rozvoju miniinvazívnych operačných metód.

Odborník s medzinárodným pôsobením

Svoje odborné skúsenosti rozvíjal na kurzoch a klinických stážach v Paríži, Linzi, Dundee, Ríme a ďalších európskych mestách. V rokoch 2015 až 2019 bol členom výkonného výboru Európskej asociácie endoskopической chirurgie (EAES), kde viedol výbor pre vzdelávanie a odbornú prípravu. Od roku 2019 zastupuje túto asociáciu v organizácii United European Gastroenterology.

Významnou súčasťou jeho práce je praktická príprava chirurgov. Podieľal sa na tvorbe a odbornej garancii vzdelávacích kurzov zameraných na zručnosti potrebné pri laparoskopických operáciách. Ako viceprezident Európskej rady pre miniinvazívnu chirurgiu v rámci Európskej únie medicínskych špecialistov (UEMS) sa podieľa aj na rozvoji európskych odborných štandardov a špecializačnej skúšky v tejto oblasti.

Profesor Šoltés je jedným z 30 nových profesorov a profesoriiek, ktorých vymenoval prezident SR Peter Pellegrini 14. októbra 2026 v Prezidentskom paláci. Dekrét o vymenovaní si z rúk hlavy štátu prevzali profesori, ktorí zastupujú medicínske, ekonomické, právne, technické, humanitné, ako aj prírodovedné disciplíny.

Autor/Zdroj: Komunikačné oddelenie

Publikoval: Mgr. Ladislava Šustová

Dátum publikovania: 20.10.2026

Aktualizované: 21.10.2026

Upravil: Mgr. Ladislava Šustová

Autor: Ladislava Šustová

Politológ poukazuje na tesný výsledok volieb na post predsedu Košického kraja, voličská podpora pre Trnku ale v porovnaní s predošlými voľbami výrazne prepadla

21. 10. 2026, 20:02, Zdroj: [sportdnes.sk](#), Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika

Dosah: 18 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 30 EUR

Politológ poukazuje na tesný výsledok volieb na post predsedu Košického kraja, voličská podpora pre Trnku ale v porovnaní s predošlými voľbami výrazne prepadla

Za najväčšie prekvapenie týchto komunálnych volieb na Slovensku politológ označil volebný zisk viac než 100-tisíc hlasov pre kandidáta na prešovského župana Milana Mazureka z hnutia Republika.

25.10.2026 (SITA.sk) - Za najväčšie prekvapenie týchto komunálnych volieb na Slovensku politológ označil volebný zisk viac než 100-tisíc hlasov pre kandidáta na prešovského župana Milana Mazureka z hnutia Republika.

Politológ poukazuje na tesný výsledok volieb na post predsedu Košického samosprávneho kraja (KSK), voličská podpora pre Rastislava Trnku podľa jeho slov ale v porovnaní s predošlými voľbami výrazne prepadla. Pre agentúru SITA to skonštatoval Alexander Onufrák z Katedry politológie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

"Tesný náskok Rastislava Trnku pred Mariánom Porvažníkom od prvého zverejnenia sčítaných hlasov až po to posledné, v konečnom súčte dopadlo lepšie pre úradujúceho predsedu kraja Trnku. Spomedzi všetkých krajov išlo o najtesnejší a zároveň najnapínavejší volebný súboj," uviedol.

Trnkova voličská podpora markantne poklesla

Poznamenal ale, že napriek tomu, že Trnka svoj mandát obhájil aj do tretice, pravdou je, že jeho voličská podpora v rámci Košického kraja v porovnaní s predošlými regionálnymi voľbami v roku 2022 markantne poklesla, a to z viac než 110-tisíc hlasov na čosi vyššie

76-tisíc hlasov . V percentuálnom vyjadrení ide o pokles o necelých 31 percent .

Viac o téme: Komunálne a župné voľby do VÚC 2026

Fotogaléria k článku: Komunálne a župné voľby do VÚC 2026 (fotografie)

" Na druhej strane, aktuálna voličská podpora pre Trnku je stále vyššia oproti tomu, čo získal v regionálnych voľbách v roku 2017 (necelých 60-tisíc hlasov), teda pri svojom prvom volebnom víťazstve. Zásadný rozdiel však vidím v tom, že kým v predošlých dvoch funkčných obdobiach sa mohol opierať o poslancov krajského zastupiteľstva, v najbližšom funkčnom období sa dá očakávať, že to bude podstatne komplikovanejšie , " vraví politológ.

Šimkov „veľmi slušný“ volebný zisk

Na margo kandidáta strán súčasnej koalície a ďalších pronárodne orientovaných politických subjektov Igora Šimka, ktorý skončil na treťom mieste, sa Onufrák vyjadril, že Šimkov volebný zisk vyše 52-tisíc hlasov považuje za veľmi slušný, a za niečo, na čom sa dá v budúcnosti stavať. Podobne zhodnotil aj výsledok nezávislej kandidátky Moniky Sofiye Soročinovej, ktorá získala viac ako 23-tisíc voličov , čo predstavuje viac než dvojnásobok toho, čo získala pred štyrmi rokmi.

" Pokiaľ ide o volebný boj o post primátora mesta Košice, ten sa odohral, ako sa vo všeobecnosti predpokladalo medzi úradujúcim primátorom Košíc Jaroslavom Polačekom a starostom mestskej časti KVP Ladislavom Lörinc. Víťazne z tohto súboja vzišiel Lörinc, ktorému svoj hlas odovzdalo takmer 27-tisíc voličov , čo bol takmer dvojnásobok volebného zisku, ktorý získal Jaroslav Polaček (temer 15-tisíc). V prípade Polačka predstavoval tento počet ani nie polovicu počtu hlasov, ktoré získal v roku 2018, teda v čase, kedy sa stal primátorom Košíc , " vraví Onufrák. V súvislosti s volebným ziskom jedinej ženskej kandidátky Lenky Kovačevičovej skonštatoval, že jej volebný zisk vo výške čosi vyše osemtisíc voličských hlasov možno považovať za isté sklamanie.

DOPORUČUJEME PREČÍTAŤ TIEŽ

Najväčšie prevrapenie

Za najväčšie prevrapenie týchto komunálnych volieb na Slovensku politológ označil volebný zisk viac než 100-tisíc hlasov pre kandidáta na prešovského župana Milana Mazureka (hnutie Republika). Poukázal, že hoci úradujúci predseda Prešovského samosprávneho kraja (PSK) Milan Majerský z KDH svoj post po tretíkrát obhájil so ziskom temer 139-tisíc hlasov (necelých 49 percent), hnutie Republika aj so samotným Mazurekom môžu byť nadmieru spokojní.

" Takýto výsledok neočakávali zjavne ani oni sami. Vedenie Republiky by určite malo za to do značnej miery poďakovať sociálnym demokratom, Smeru-SD i Hlasu-SD, ktorí neboli schopní postaviť svojich vlastných kandidátov. A za šťastnú a ani rozumnú nemožno považovať ani nomináciu – a následne i stiahnutie nominácie – poslankyne europarlamentu za Smer-SD Judity Laššákovéj. V tomto kontexte len dodám, že pred štyrmi rokmi Michalovi Kaliňákovi ako spoločnému kandidátovi Hlasu-SD, Smeru-SD, SNS a Szovetség- Aliancie svoj hlas odovzdalo niečo nad 83-tisíc voličov . Štvornásobný predseda PSK Peter Chudík dosiahol najvyšší počet hlasov v počte 71-tisíc v 1. kole volieb v roku 2009. A tak volebnú podporu Milana Mazureka možno vnímať ako dosiahnutie úplne "iného levelu" , " vraví Onufrák.

Vystříhal, že hoci v Prešovskom kraji aj vďaka spájaniu a spolupráci stredopravých politických strán Mazurek nezvíťazil, pre celé Slovensko a najmä pre prodemokratické politické strany a ich lídrov by mal byť jeho výsledok jasným signálom, že " po najbližších parlamentných voľbách môže byť zloženie budúcej vlády červeno hnedé ".

Prehľad udalostí na piatok 23. októbra

📅 23. 10. 2026, 6:30, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **rektor UPJŠ, UPJŠ, Právnická fakulta UPJŠ**

Prehľad udalostí na piatok 23. októbra

E - mail: domred@tasr.sk, tel.: +421 2 59 21 04 58

dispecing@tasr.sk

Technická podpora: 0905/505 721

Bratislavské jazzové dni (23. - 25. októbra)

Bratislava, Incheba Expo Aréna, Viedenská cesta

text, foto

Akademický seminár trubačov (23. - 25. októbra)

Liptovský Hrádok, Stredná odborná škola lesnícka a drevárska Jozefa Dekreta Matejovie

08.30 Škola zálohovania a triedenia: O Balyнце, dobrom štěněti, interaktivna hudobná rozprávka

Projekt hravou formou učí deti správne triediť odpad a zálohovať nápojové obaly

Levice, Mestské kultúrne stredisko

09.00 Skutočne zdravá konferencia 2026

- podujatie občianskeho združenia Skutočne zdravá škola

Košice, Tabačka Kulturfabrik, Gorkého 2

09.00 Vytváranie labyrintu z kameňov a byliniek - relaxačný chodník jediný svojho druhu na Slovensku

Prešov, Dom sv. Jána Milostivého, Pod Táborom

text

09.00 Sympóziu venované osobnosti blahoslaveného cisára Karola, jeho odkazu a aktivitám Modlitebnej ligy

09.00 h - svätá omša, celebruje nitriansky biskup Mons. Viliam Judák

Nitra, Nitriansky hrad, Katedrála - Bazilika sv. Emeráma a aula Kňazského seminára sv. Gorazda

10.00 h - Slovenská pošta bude používať príležitostnú poštovú pečiatku a poštový lístok, ktoré vydal Klub filatelistov 52-46 Močenok v spolupráci so slovenskou pobočkou Modlitebnej ligy bl. cisára Karola za mier medzi národmi

Nitra

09.30 TK na tému Vodovodný kohútik a naša koža: Prečo si na jeseň nerozumejú?

Informovať budú dermatovenerologička Andrea Tvrdoňová, zakladatelia značky Zenea Tomáš Mravík a Lukáš Morávek a o skúsenosti s TSW syndrómom sa podelí aj Nikol Macháčková

Bratislava, Nivy Tower, Regus, Mlynské nivy 5

09.30 Brífing Technologického odborového zväzu

Téma: Rozhodnutie slovenského súdu v prospech odborovej organizácie United Voice, postup spoločnosti Amazon Slovakia s.r.o. voči odborom a závažné otázky týkajúce sa postupu Inšpektorátu práce Bratislava. Výzva ministrovi práce na okamžité konanie

Bratislava, pred sídlom Amazon Slovakia s.r.o., Mlynské nivy 10

text, zvuk

10.00 Predstavenie konceptu družstevného bývania v projekte Florian Residence 2

- prehliadka vzorového bytu

Bratislava - Staré Mesto, Florian Residence - prvá etapa, Školská 2

10.00 Deň otvorených dverí v Štátnom archíve v Prešove

09.30 h - vernisáž Osobné doklady minulosti

Prešov - Nižná Šebastová, Františkánsky kláštor, 3. poschodie, Slanská 31

text

10.00 Kopaničársky jarmek v Starej Turej

Stará Turá, Dom kultúry Javorina

text, video, foto

10.00 230. výročie Strednej odbornej školy lesníckej a drevárskej Jozefa Dekreta Matejovie v Liptovskom Hrádku

- podujatie bude venované histórii školy, jej súčasnosti, významným osobnostiam a všetkým, ktorí sa počas 230 rokov podieľali na jej rozvoji

Liptovský Hrádok, Dom kultúry

10.00 Dobrovoľníci zasadia 10 dubových stromov ako symbol ľudskosti a spolupatričnosti pri príležitosti 10. výročia vzniku dobrovoľníckeho centra Krajší deň

Humenné, Nemocnica A. Leňa - Penta Hospitals, areál, Nemocničná 1440/7

text

13.00 Hubertova jazda - záver jazdeckej a poľovníckej sezóny

13.00 h - Nástup jazdcov okolo sochy žrebca Arda

Košice, areál Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie, Komenského ulica 73

13.30 h - Sprievod mestom

Košice, z areálu UVLF po Komenského ulici cez Hlavnú ulicu k Národnému divadlu

14.00 h - Slávnostný nástup pred Národným divadlom, poľovnícke halali, hlásenie mastera a reglement Hubertovej jazdy, dekorácia koní a jazdcov

14.30 h - Odchod jazdcov z Hlavnej ulice a „lov na líšku“ v lesoch v okolí Bankova

Košice

text

14.00 Zlatá promócia absolventov **Právnickej fakulty UPJŠ** v Košiciach, ktorí svoje vysokoškolské štúdium práva úspešne ukončili pred 50 rokmi

Košice, **Rektorát UPJŠ**, historická aula, Šrobárova 2

text

15.00 Okresné majstrovstvá škôl a Akademické majstrovstvá SR v šachu (22. – 23. októbra)

Ružomberok, Univerzitná knižnica KU, Hrabovská cesta č. 1/A

17.00 Na motýľích krídlach - otvorenie populárno-náučnej výstavy

Trnava, Západoslovenské múzeum, Múzejné námestie 3

text

17.40 Lampiónový sprievod M. R. Štefánika vo Zvolene

17.15 h - stretnutie

17.40 h - sprievod

Zvolen, Námestie SNP

text

18.00 Bratislava Design Week - medzinárodný festival súčasného dizajnu (23. - 25. októbra)

Bratislava - Rača, Družstevný dom RD Račan, Detvianska 3

text

18.00 Divadelné Jaklovce 2026 - divadelný festival (23. - 25. októbra)

- otvorenie festivalu a vernisáž Tváre, opony, príbehy - vizuálna história divadla v Jaklovciach pri príležitosti 105. výročia ochotníckeho divadla v Jaklovciach

Jaklovce, kultúrny dom

text

19.00 Lampiónový sprievod na hrade Devín

17.00 h - výroba sviečok, remeslá a aktivity

19.00 h - sprievod

Bratislava, hrad Devín

text

Prehľad kultúrnych udalostí vychádza v domácom a easy servise o 17.00 h

Informácie o očakávaných udalostiach nájdete aj v aplikácii TASR Kalendárium na adrese kalendarium.tasr.sk

mik vgr

Autor: VGR

Ružomberok privíta konferenciu k 250. výročiu vzniku troch slovenských diecéz

 23. 10. 2026, 8:05, Zdroj: tkkbs.sk , Autor: Hermana Matláková Smvs, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika

Dosah: 2 738 GRP: 0,06 OTS: 0,00 AVE: 253 EUR

Ružomberok privíta konferenciu k 250. výročiu vzniku troch slovenských diecéz

P:3, 23. 10. 2026 08:05, DOM

Ružomberok 22. októbra (TK KBS) Filozofická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku a jej Katedra histórie v spolupráci so Spišskou diecézou pozývajú na vedeckú konferenciu s názvom Tri diecézy, jeden dátum: Vznik Spišskej, Rožňavskej a Banskobystrickej diecézy v roku 1776 a historické súvislosti.

Podujatie sa uskutoční 27. a 28. októbra 2026 (vždy od 9:00) na Filozofickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku. Záštitu nad konferenciou prevzal spišský diecézny biskup Mons. František Trstenský, ktorý ju aj otvorí.

Konferencia pripomenie 250. výročie založenia troch diecéz a predstaví nové poznatky o ich vzniku a ďalšom vývoji. Historici a ďalší odborníci sa budú venovať cirkevnej správe na území dnešného Slovenska, politickým a náboženským okolnostiam reforiem, menovaniu prvých biskupov, ako aj životu farností a cirkevných inštitúcií.

Program zahŕňa prednášky o stredovekých zámeroch založiť Spišské biskupstvo, reformách v Uhorsku i bezprostredných okolnostiach vzniku troch diecéz. Ďalšie príspevky priblížia osobnosti prvých biskupov, ich knižné a umelecké dedičstvo, majetkové zázemie diecéz či pastoráciu v konfesiónálne zmiešaných oblastiach.

Súčasťou programu budú aj diskusie. Na konferencii vystúpia odborníci z Katolíckej univerzity v Ružomberku, Trnavskej univerzity, **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Prešovskej univerzity a ďalších vedeckých a pamäťových inštitúcií. Podujatie je voľne prístupné aj pre verejnosť.

TK KBS informovala sr. Hermana Matláková SMVS

(TK KBS, hm, ml; pz)

Autor: Hermana Matláková Smvs

Historické sucho ohrozuje Košice a okolie. Zrážkový deficit láme rekordy od roku 1881

23. 10. 2026, 8:52, Zdroj: nasekosice.sk, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ, Robert Gregorek

Dosah: 995 GRP: 0,02 OTS: 0,00 AVE: 156 EUR

Historické sucho ohrozuje Košice a okolie. Zrážkový deficit láme rekordy od roku 1881

Monika Ištvánová Redaktorka

23.10.2026 08:40

Rýchly súhrn článku

Košice a okolie čelia historicky najhoršiemu suchu od začiatku meteorologických meraní v roku 1881, pričom od decembra 2025 do septembra 2026 spadla približne polovica bežných zrážok. SHMÚ upozorňuje, že extrémne presušená pôda nedokáže vodu po daždi efektívne absorbovať, čo zhoršuje dostupnosť vlhky pre vegetáciu. Botanik **Robert Gregorek** varuje pred oslabením stromov pred zimou a odporúča zmeny v skladbe mestskej výsadby smerom k odolnejším druhom.

Za 10 mesiacov napršalo v Košiciach 265 mm zrážok, do dlhodobého priemeru chýba ďalších 257 mm.

SHMÚ hodnotí zrážkový deficit od konca roka 2025 ako extrémny a rekordný v rámci meraní od roku 1881.

Presušená pôda pri intenzívnych dažďoch spôsobuje povrchový odtok a prevlhčenie len vrchnej vrstvy, čo znižuje prísun vlhky ku koreňom.

Stromy reagovali na nedostatok vlhky skorším zhadzovaním listov, čím sa znižuje fotosyntéza a tvorba zásobných látok.

Odborníci odporúčajú pri mestskej výsadbe odolnejšie druhy (napr. lipa striebristá) lepšie znášajúce suchu a záťaž mesta.

Košice a ich blízke okolie čelia najhoršiemu suchu od začiatku meteorologických meraní. V období od decembra 2025 do septembra 2026 spadla v regióne len približne polovica bežných zrážok.

Extrémne presušená pôda nedokáže vodu po daždi zadržať, v dôsledku čoho prichádzajú stromy pred blížiacou sa zimou o nevyhnutnú vlahu aj energiu. Odborníci zo Slovenského hydrometeorologického ústavu (SHMÚ) a botanik **Robert Gregorek** z UPJŠ upozorňujú, že situácia s vlahou je historicky najhoršia a vyžiada si zmeny v skladbe výsadby stromov.

Najhoršie sucho v histórii

Nedostatok zrážok od konca roka 2025 do súčasnosti hodnotí SHMÚ ako extrémny. V Košiciach napršalo za desať mesiacov iba 265 milimetrov zrážok, pričom do dlhodobého priemeru chýba ďalších 257 milimetrov. Ide o najnižšie úhrny za toto desaťmesačné obdobie od začiatku meraní, ktoré v Košiciach siahajú do roku 1881.

Aj v prípade príchodu zrážok presušená pôda nedokáže vodu optimálne absorbovať, uvádzajú odborníci z SHMÚ. Podľa nich trvá určitý čas, kým sa uvoľnia kapiláry, malé priestory v pôde, v ktorých sa zadržiava voda. Pri intenzívnom daždi prevláda povrchový odtok, voda nevsakuje do hĺbky a prevlhčí len vrchnú vrstvu. Koreňový systém tak nedokáže zabezpečiť zásobovanie vlahou ani živinami.

Oblúbené ihrisko na Popradskej ulici vedľa NTC bolo tento rok vyprahnuté.

Stromy bez zásob energie

„Tento vývoj počasia dreviny zaskočil a ich kondíciu výrazne zhoršil,“ hovorí botanik **Robert Gregorek** a dodáva, že sezóna 2026 prekonala všetky doterajšie rekordy. Nedostatok využiteľnej vlhky stromy riešili redukciou odparovacej plochy, čiže skorším zhadzovaním listov. Ide o normálnu reakciu, avšak práve v listoch prebieha fotosyntéza, vďaka ktorej si rastliny vytvárajú zásobné látky.

„Stromy ukončujú sezónu v oslabenom stave, pretože im pred mrazmi chýba voda aj zásobná energia vo forme cukrov,“ upozorňuje Gregorek s tým, že to priamo rozhoduje o ich odolnosti voči mrazu aj patogénom. V dôsledku sucha dnes podľa neho dochádza k úhynu aj pri dávno vysadených stromoch.

Vysoká klimatická záťaž si pri výsadbe vyžaduje kompromisy. „Pôvodná lipa malolistá v meste už trpí suchom, preto sa pristúpilo k výsadbe lipy striebristej, ktorá má pôvod na juhu Európy a lepšie zvláda suchu, exhaláty aj silné slnečné žiarenie,“ vysvetlil botanik. Odborníci dnes do miest odporúčajú prispôsobivé druhy z aridnejších (suchších) oblastí, ako sú teplomilné duby, ginko dvojlaločné či jaseňovec metľinatý.

Stromy sa chránia predčasným zhadzovaním listov. Zároveň to ale oslabuje fotosyntézu a hrozí tak nedostatok živín na zimu.

Betónová zem trápi pestovateľov

Problémy s preschnutou zeminou v praxi potvrdzujú aj obyvatelia. Záhradkárka Mária opisuje pôdu ako tvrdú ako betón. „Potrebovali by sme pomalý a vytrvalý dážď, aby zem stihla premoknúť. Kto chce sadiť, musí rastlinám dodať vlahu,“ hovorí s tým, že kým staré stromy s hlbokými koreňmi vyzerajú zdravo, mladé dreviny je nutné intenzívne polievať.

„Na budúcu sezónu sa chystám tak, že k rastlinám vyrýpem jamky a budem ich polievať pomaly, aby to vsiaklo do hlbšej vrstvy,“ dodáva záhradkárka k plánovaným opatreniam.

Na extrémny reagujú aj v tokajskej oblasti. Kritickú situáciu v regióne potvrdzujú dáta SHMÚ, podľa ktorých spadlo v okolí Trebišova za desať mesiacov len 203 milimetrov zrážok, čo nedosahuje ani polovicu dlhodobého normálu.

Vinár Štefan Horník z Veľkej Trne upozorňuje na praskliny nielen v pôde, ale aj vnútri domov. Sucho obmedzilo rast viniča a spomalilo kvasenie muštov pre nedostatok živín, najmä dusíka. „Vinič rástol nad zemou menej ako minulý rok, predpokladám, že rovnako málo rástol aj do zeme. Ak by to bolo tri alebo štyri roky po sebe, tak budú kapať aj staršie rastliny,“ konštatuje Horník, ktorý mladý vinič počas leta polieval.

Súčasný podmienky si však podľa neho vyžadujú prechod k regeneratívnejmu poľnohospodárstvu. „Nemôže sa orať hlboko, pôdu to vysušuje. Ak veľmi narušíme pôdu, tak ju zničíme,“ konštatuje vinár. Riešením je podľa neho zjari pôdu iba trochu poorať zvrchu, v lete nezasahovať a na zimu ju pokryť mulčom alebo slamou.

Vinič v tokajskej oblasti ovplyvnilo sucho tiež. Úroda remeselného vinára Horníka však netrpela, kyseliny sú tento rok silnejšie ako po minulých rokoch a hrozno hodnotí ako výborné. / Foto: ŠH

Šanca na normu 20 percent

Na vyrovnanie zrážkového deficitu by podľa SHMÚ muselo v Košiciach spadnúť počas októbra a novembra 348 milimetrov zrážok, v Trebišove až 376 milimetrov. Ústav však konštatuje, že takéto veľké množstvo zrážok za dva mesiace by mohlo mať nepriaznivé hydrologické dôsledky.

V najbližších dňoch sa pritom významnejšie úhrny neočakávajú a pôdne sucho sa bude prehľbovať. Prognóza na zimu je neistá, no na základe historických dát má východné Slovensko len 20-percentnú šancu, že na prelome jesene a zimy bude pôdna vlhkosť v norme alebo vyššia.

Ústav dodáva, že uplynulé dve zimy boli veľmi chudobné na sneh a zrážky, čo spôsobuje nízke stavy podzemnej vody. Ak by bola ďalšia zima opäť suchá, malo by to podľa nich veľmi nepriaznivé dopady na poľnohospodárstvo, lesníctvo a vodný manažment v regióne.

text a foto: Monika Ištvanová

Článok nahovoril/a: Jaro

Týždenný prehľad udalostí v SR na 44. týždeň

23. 10. 2026, 11:57, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Botanická záhrada UPJŠ**

Týždenný prehľad udalostí v SR na 44. týždeň

26. októbra - pondelok

08.45 Svätý František – jeho miesto v dejinách a odkaz pre dnešok - medzinárodná vedecká konferencia

Človek, stvorenstvo a spoločný domov v perspektíve integrálnej ekológie

- účasť prešovského arcibiskupa metropolitu a veľkého kancelára GTF vladyku Jonáša Maxima

Prešov, Prešovská univerzita, Gréckokatolícka teologická fakulta, 1. poschodie, Aula 1, Ulica biskupa Gojdiča č. 2

26. októbra - pondelok

09.00 Hospodárska a sociálna rada SR

Bratislava, Úrad vlády SR, 1. poschodie, Zrkadlová sála, Námestie slobody 1

26. októbra - pondelok

09.00 Stretnutie výborov pre európske záležitosti parlamentov krajín V4

08.30 h - registrácia akreditovaných zástupcov médií (pri vstupe do historickej budovy NR SR)

09.00 h - uvítací prejav predsedu NR SR Richarda Rašiho

09.10 h - uvítací prejav predsedu Výboru pre európske záležitosti NR SR Petra Kalivodu

09.20 h - zasadnutie delegácií

Panel I - Prekalibrovanie spolupráce V4 v čase politických zmien

- diskusia

11.00 h - Panel II – Zabezpečenie cenovo dostupnej energie: Kľúčová priorita pre parlamentnú koordináciu krajín V4

- diskusia

12.30 h - fototermín

13.30 h - Panel III Ľudia a rodiny – budúcnosť V4: Konkurencieschopnosť prostredníctvom demografickej odolnosti

- diskusia

15.10 h - slávnostné podpísanie Bratislavskej deklarácie a TK

Bratislava, NR SR, historická budova, Župné námestie

26. októbra - pondelok

10.00 Teologická konferencia (26. - 27. októbra)

Poprad, hotel Satel, Mnoheľova 5

26. októbra - pondelok

10.30 Filip Kulisev: Amazing Planet - výstava fotografií (26. októbra - 1. novembra)

Bratislava, Aupark - centrálna časť, Einsteinova 18

26. októbra - pondelok

10.30 TK Ligy proti rakovine

Téma: Ako pristupovať k prevencii rakoviny prsníka a pomoc pri zorientovaní sa v aktuálnych odporúčaniach

Informovať budú výkonná riaditeľka Ligy proti rakovine Eva Kováčová, z Rep & Brand Activation Lead Slovakia, Avon Alžbeta Ďurčová, generálna riaditeľka Národného skriningového centra, MZ SR Martina Kyjaci, riaditeľka odboru koordinácie skriningov a koordinátorka skriningu rakoviny prsníka, Národné skriningové centrum, MZ SR Zuzana Bárdayová a rádiologička a odborná konzultantka pre skrining rakoviny prsníka Národného skriningového centra Zuzana Behúnová

Bratislava, Centrum pomoci Ligy proti rakovine, Brestová č. 6

26. októbra - pondelok

11.00 TK zástupcov Asociácie pre kultúru, vzdelávanie a komunikáciu

Téma: Ocenenia Roma Spirit 2026

11.00 h - oficiálne predstavenie 21 finalistov siedmich kategórií

12.00 h - individuálne rozhovory s finalistami

Bratislava, hotel DoubleTree by Hilton, Trnavská cesta 27/A

26. októbra - pondelok

18.00 Frankie Kozmon: Tu žijú levy - uvedenie knihy

Bratislava, OC Nivy, kníhkupectvo Martinus

26. októbra - pondelok

18.00 Lena Kušnieriková: V šere sa stráca cit pre farby - projekcia krátkého dokumentárneho filmu

Bratislava, kino Lumière, Špitálska 4

27. októbra - utorok

Rada Slovenskej televízie a rozhlasu

Bratislava

27. októbra - utorok

09.00 Slovak Industry Vision Day 2026 - biznis fórum

Organizuje Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO)

Bratislava, hotel DoubleTree by Hilton

27. októbra - utorok

09.00 Konferencia Slovenského filmového ústavu: Umenie pre zdravie. Kultúra ako zdravotná intervencia

Bratislava, Zichyho palác, Hudobný salón, Ventúrska č. 9

27. októbra - utorok

09.00 Adaptácia na klimatické zmeny - webinár Slovenskej rady pre zelené budovy

3. modul Green Building Academy 2026

online cez platformu Zoom

27. októbra - utorok

09.00 Tri diecézy, jeden dátum: Vznik Spišskej, Rožňavskej a Banskobystrickej diecézy v roku 1776 a historické súvislosti - vedecká konferencia (27. - 28. októbra)

Ružomberok, Katolícka univerzita, Filozofická fakulta, miestnosť F403

27. októbra - utorok

09.15 Umenie pre zdravie - konferencia

Kultúra ako zdravotná intervencia

Bratislava, Zichyho palác, Ventúrska 9

27. októbra - utorok

09.30 75 rokov ochrany: Dohovor o právom postavení utečencov a cesta vpred - odborné podujatie

- organizuje Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR Slovakia), Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave a Liga za ľudské práva

- na podujatí vystúpia zástupcovia zapojených inštitúcií a odborníci z praxe

Trnava, Aula Trnavskej univerzity, vstup z Rázusovej ulice

27. októbra - utorok

10.00 AI show v Košiciach

Ukážky toho, ako sa dá umelá inteligencia využívať v praxi

Košice, Tabačka Kulturfabrik, Gorkého 2

27. októbra - utorok

11.00 Slávnostná inaugurácia novej rektorky Slovenskej zdravotníckej univerzity Štefanie Moricovej

Bratislava, aula rektorátu, Limbová 12

27. októbra - utorok

11.00 Vyhodnotenie ponúk nehnuteľností určených na odpredaj Slovenskou poštou

Banská Bystrica, SP, zasadacia miestnosť č. 1102, Partizánska cesta 9

27. októbra - utorok

12.00 TK zástupcov spoločnosti Slovenské elektrárne

Téma: Významný míľnik projektu SE Integrátor – podpísanie zmlúv s kľúčovými technologickými dodávateľmi

12.00 h - príchod a privítanie hostí v areáli

12.30 h - odchod na hornú nádrž PVE Čierny Váh

13.00 h - slávnostný ceremoniál a TK pri hornej nádrži

14.00 h - odchod do elektrárne Čierny Váh

14.30 h - odborná prehliadka so sprievodcom

Kráľová Lehota, Prečerpávacia vodná elektráreň Čierny Váh

27. októbra - utorok

16.00 Urban Retail Talks - konferencia

Téma: Retail ako mestotvorný prvok

Bratislava, Jurkovičova tepláreň, Bottova 1

27. októbra - utorok

16.00 Prezentácia nového Múzejno-muzeologického slovníka

Zostavovatelia - Marianna Bardiová, Martin Braxatoris, Richard R. Senček

Banská Bystrica, Literárne a hudobné múzeum ŠVK, spoločenská sála, Lazovná č. 9

27. októbra - utorok

16.00 Extrapolácie – História výpočtovej techniky na Slovensku - otvorenie výstavy

Výstava potrvá do 31. augusta 2027

Košice, Slovenské technické múzeum, Hlavná 88

27. októbra - utorok

16.30 Marta Krynicka - Orzech a Alicja Przybyszowska: Priešečníky - otvorenie výstavy poľských autoriek

Výstava potrvá do 20. novembra

Bardejov, Poľsko-slovenský dom, galéria, Radničné námestie č. 24

27. októbra - utorok

17.00 Slovensko na starých mapách - vernisáž

Výstava predstaví dejiny kartografie a mapového zobrazovania územia Slovenska a Uhorského kráľovstva od najstarších čias do 20. storočia a potrvá do 22. januára 2027

Prešov, Krajské múzeum, Hlavná č. 139

27. októbra - utorok

17.00 Jan Saudek a Pavlína Saudková: Cesty cirku - vernisáž

Výstavy potrvajú do 29. novembra

Piešťany, výstavná sieň Fontána, Beethovenova 1

27. októbra - utorok

17.00 Predstavy o smrti a o démonickej bytosti

Prednáška Margity Jágerovej z Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, ktorá priblíži pohľad tradičnej vidieckej spoločnosti na smrť a umieranie prostredníctvom etnografických záznamov z konca 19. a 20. storočia.

Nitra, Ponitrianske múzeum, Veľká dvorana, Štefánikova trieda č. 1

27. októbra - utorok

17.00 The saxophone Connection - jesenné koncertné turné Ladislava Fančoviča

Účinkujú: Ladislav Fančovič - saxofón, klavír, Janka Macíková - husle, Ken Wassim Ubukata (FR) - violončelo

Žilina, Konzervatórium, nová koncertná sála

27. októbra - utorok

18.00 Diskusia Petry Marko s českým architektom a popularizátorom architektúry Adamom Gebrianom

Podujatie sa uskutoční pri príležitosti prvého výročia TU-BA - centra architektúry a mestského plánovania

Bratislava, TU-BA, Štúrova 4

27. októbra - utorok

19.00 Camille Claudel: Anatómia vášne - inscenácia Národného divadla Košice

Košice, Umelecko-dekoračné dielne NDKE, Južná trieda 60

27. októbra - utorok

19.00 Žilina Voce Magna - záverečný koncert medzinárodného festivalu zborového umenia (21. - 27. októbra)

Účinkuje britský súbor The King's Singer

Žilina, Dom umenia Fatra, Dolný val č. 47

28. októbra - streda

Informatívna správa ŠÚ SR o:

- indexoch výrobných cien v septembri 2026

28. októbra - streda

09.00 Quo vadis, sociálna ekonomika? - odborná konferencia Aliancie pre sociálnu ekonomiku na Slovensku

Bratislava, hotel Lindner, Metodova 4

28. októbra - streda

09.00 Ako hospodáriť v lese a zároveň chrániť vzácneho fuzáča? - terénna akcia WWF Slovensko

Pohronská Polhora, stretnutie pred OčÚ

28. októbra - streda

10.00 Strom roka 2026 - vyhlásenie výsledkov ankety nadácie Ekopolis

- súčasťou podujatia bude aj vyhodnotenie školských aktivít

Bratislava, Slovenská sporiteľňa, prízemie, veľká kongresová sála, Tomášikova č. 48

28. októbra - streda

11.00 TK Slovenskej gynekologickej a pôrodnicej spoločnosti

Téma: Moderná prenatálna starostlivosť - význam včasnej informácie a kvality genetického skríningu. Čo by mala vedieť každá tehotná žena o prenatálnych genetických testoch?

Informovať budú gynekológ z gynekologickej ambulancie Gynaec v Žiline Ján Határ, laboratórny genetik a prezident Slovenskej spoločnosti lekárskej genetiky a genomiky Michal Konečný, prezidentka SGPS Katarína Starovecká a riaditeľka spoločnosti Zentya Silvia Korbašová

Bratislava, Edukačné centrum, Galandova 3

28. októbra - streda

13.00 Inaugurácia prvého letu z Bratislavy do Baku

13.00 h - stretnutie pri check-in pulthoch č. 15-17

13.10 h - prechod bezpečnostnou kontrolou

13.30 h - víťanie a pohostenie prvých cestujúcich, fototermin, symbolické otvorenie novej linky, prestrihnutie pásky a príhovory

14.00 h - fototermin pred lietadlom Airbus A321 na odbavovacej ploche letiska, rozhovory

Bratislava, Letisko M. R. Štefánika, odletová hala

28. októbra - streda

14.30 Osobnosti Lekárskej fakulty Univerzity Komenského a príbehy historických budov fakulty - otvorenie výstavy

- prehliadka historických priestorov Aspremontovho paláca

Bratislava, miestnosť Vedeckej rady LF UK, Špitálska 24

28. októbra - streda

16.00 Spomienka na vznik Československej republiky v rámci Dní českej kultúry 2026

Košice, Pomník T. G. Masaryka a M. R. Štefánika

28. októbra - streda

17.00 Claudie P. Torkan: Stratená v krvi - uvedenie knihy regionálnej spisovateľky

Prešov, Krajská knižnica P.O. Hviezdoslava, prednášková miestnosť, 2. poschodie, Slovenská č. 18

28. októbra - streda

17.00 Tři čurbli - slávnostné otvorenie výstavy českých výtvarníků

Piešťany, Dom umenia

28. októbra - streda

17.00 Tibor a Antónia Bartošovi: Spojení remeslom a životom - otvorenie spoločnej výstavy manželov

Výstava potrvá do 26. novembra

Prievidza, galéria RegionArt, Záhradnícka 19

28. októbra - streda

17.00 Českí stopa v Leviciach - história českej menšiny v období prv Československej republiky (26. - 28. októbra)

Digitálna expozícia, slávnostné otvorenie - oživenie historického obrazu návštevy T. G. Masaryka v Leviciach v roku 1923 pomocou umelej inteligencie

Levice

28. októbra - streda

18.00 Lucioa Hô-Chí: A to je všetko

Na podujatí sa autorka porozpráva so speváčkou, marketingovou špecialistkou Kristínou Tran

Bratislava, Pistoriho palác, Štefánikova č. 25

28. októbra - streda

18.00 Streda za demokraciu: Sme pripravení, keď Slovensko zhasne? - verejná diskusia

Na diskusii sa zúčastní generál vo výslužbe Pavol Macko a bezpečnostný analytik Radovan Bránik

Trnava, Coworiing, nádvorie, Štefánikova č. 4

28. októbra - streda

18.00 Peter Sceranka: Tajnosť vzduchu - vernisáž košického vizuálneho umelca

Výstava potrvá do 28. februára 2027.

Košice, Východoslovenská galéria, Hlavná č. 27

28. októbra - streda

19.00 John Kolvenbach: Vstaňte, ak ste dnes večer tu - premiéra mondrámy

Réžia: Róbert Horňák

Bratislava, divadlo Ticho a spol., Školská 4

29. októbra - štvrtok

08.00 Tekvicobranie v Handlovej

Handlová, Centrum voľného času, Námestie baníkov 3

29. októbra - štvrtok

09.00 Čo sa deje s lúkou na Kráľovej hore? - terénna akcia WWF Slovensko

Bratislava – Dlhé diely, Kráľova lúka

29. októbra - štvrtok

10.00 Budúcnosť pod mikroskopom alebo v rukách AI? - konferencia

Kam kráča slovenská laboratórna diagnostika

Bratislava, hotel DoubleTree by Hilton, Trnavská cesta 27/A

29. októbra - štvrtok

15.00 Odhalenie busty generála Milana Rastislava Štefánika v Martine

Martin, Aleja národných dejateľov pred sídelnou budovou Matice slovenskej

29. októbra - štvrtok

15.30 Jesenný festival v Zoo Bratislava (29. - 31. októbra)

Bratislava, zoo, Mlynská dolina 1A

29. októbra - štvrtok

16.00 Sam Havadtoy: Eternal Spring / Večná jar - vernisáž

Výstava potrvá do 23. decembra

Bratislava, Bratislavský hrad, 3. poschodie

29. októbra - štvrtok

16.00 Bez úsmevu to nie je ono! - 44. ročník vianočného benefičného koncertu organizácie Úsmev ako dar

Vystúpia Tina, Laci Strike, Ego, Bystrík, Martina Schindlerová, Miro Jaroš, Dominika Mirgová, Peter Cmorič a Alan Murin. Na pódiu nebudú chýbať ani Tublatanka, Janais, Inconito a Voising accapella

Bratislava, Incheba Expo Aréna, Viedenská cesta

29. októbra - štvrtok

16.00 Zlato: materiál verus symbol - prednáška

Prednáša teoretik umenia Dušan Buran

Banská Bystrica, Bethlenov dom, Dolná 8

29. októbra - štvrtok

16.00 Komentovaná prehliadka výstavy Architekt Blažej Bulla

- podujatie z cyklu Zaoštréné na

Dolný Kubín, Oravská galéria, Župný dom, Hviezdoslavovo námestie 38

29. októbra - štvrtok

16.00 Turínske plátno - vernisáž

Výstava potrvá do 30. novembra 2026.

Levoča, Starý kláštor minoritov, Kláštorská č. 38

29. októbra - štvrtok

16.30 Knižný samizdat - vernisáž

Kolektívna výstava potrvá do 30. novembra

Bratislava, Univerzitná knižnica, Barokové nádvorie, Ventúrska 11

29. októbra - štvrtok

17.00 Heraldika - odborná prednáška múzejnej pedagogičky Považského múzea Kataríny Dadlíkovej

Bytča, Sobášny palác

29. októbra - štvrtok

17.30 Rozprávania z cyklu To ťa musí baviť s Pavlom Jackovičom

Téma: 1000 lezeckých ciest. Lezenie vo Vysokých Tatrách, previsy, alpské štvrtisícovky a život v stenách Everestu

Poprad, Tatranská galéria, Hviezdoslavova 12

29. októbra - štvrtok

18.00 Maria Mogas Gensana, akordeón - koncert

Bratislava, Rakúske kultúrne centrum, Hodžovo námestie č. 1/A

29. októbra - štvrtok

19.00 Veni ensemble – cave songs - koncert

Bratislava, Pistoriho palác, Štefánikova č. 25

30. októbra - piatok

11.00 Zážitkovo s hmyzákami v Horehronskom múzeu - interaktívne zážitkové podujatie o živote hmyzu

Brezno, Horehronské múzeum, Meštiansky dom, Námestie generála M. R. Štefánika 13

30. októbra - piatok

16.00 NOX:ART - Prievidza zažiarí! (30. - 31. októbra)

Výber diel z festivalu súčasného umenia Biela noc

Prievidza, sídlisko Píly

30. októbra - piatok

18.00 Diela akčných, konceptuálnych a postkonceptuálnych umelcov (zo zbierky Prvej slovenskej investičnej skupiny) - vernisáž

Výstava potrvá do 17. januára 2027

Senica, Záhorská galéria Jána Mudrocha, Sadová 3

30. októbra - piatok

18.00 Slávnostná vernisáž landartového diela Metamorfóza od umelca Štefana Poláka

Košice, **Botanická záhrada UPJŠ**, Mánesova 23

30. októbra - piatok

22.00 CheckPoint Night - prvé nočné testovanie na HIV, syfilis a hepatitídu C v nočných hodinách

- testovanie potrvá do 03.00 h

Bratislava, komunitné testovacie centrum CheckPoint HIV, Pražská 11

31. októbra - sobota

10.00 Festival Deadline - podujatie občianskeho združenia Kolobeh života

Košice, Tabačka, Kulturfabrik, Gorkého č. 2

31. októbra - sobota

10.00 Konsekrácia obnoveného Kostola sv. Michala, archanjela a nového oltára

Slávnostnú svätú omšu bude celebrovať spišský biskup Mons. František Trstenský, ktorý vykoná aj obrady konsekrácie

Spišské Bystré, Kostol sv. Michala, archanjela

31. októbra - sobota

14.00 Príbeh o mŕtvej neveste na hrade Červený Kameň - rozprávkový príbeh (31. októbra - 1. novembra)

Častá, hrad Červený Kameň

31. októbra - sobota

18.00 Halloween pochod Bratislava

Bratislava, Waffle City, Jesenského 5

1. novembra - nedeľa

Akcie nie sú hlásené.

It

Autor: MIK

UPJŠ privítala emeritnú veľvyslankyňu SR Kláru Novotnú

23. 10. 2026, 12:55, Zdroj: [eastmag.sk](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Slávka Tomaščíková, Renáta Panocová, UPJŠ, Filozofická fakulta UPJŠ

Dosah: 46 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 35 EUR

UPJŠ privítala emeritnú veľvyslankyňu SR Kláru Novotnú

23. októbra 2026

44 1 minute read

Prorektorka pre medzinárodné vzťahy Dr. h. c. prof. Mgr. **Slávka Tomaščíková**, PhD. prijala vo štvrtok 22. októbra 2026 v priestoroch Šafárik Chamber na Rektoráte **UPJŠ** emeritnú veľvyslankyňu Slovenskej republiky Kláru Novotnú. Skúsená slovenská diplomatka, ktorá pôsobila vo vysokých diplomatických funkciách vrátane postu veľvyslankyne vo Švédskom kráľovstve (1994 – 1998), zavítala na našu univerzitu pri príležitosti diskusie na tému Globálne výzvy – lokálne odpovede. Podujatie v Historickej aule Rektorátu **UPJŠ** so začiatkom o 10. hodine zorganizovala Katedra politológie **Filozofickej fakulty UPJŠ** v Košiciach pod záštitou jej dekanke prof. Mgr. **Renáty Panocovej**, PhD. a bolo určené najmä pre študentov univerzity.

Prorektorka **Slávka Tomaščíková** a emeritná veľvyslankyňa Klára Novotná spolu diskutovali o aktuálnych trendoch v medzinárodných vzťahoch a výzvach, ktorým dnes čelia moderné spoločnosti. „Sme nesmierne poctení, že sme na našej univerzite mohli privítať osobnosť formátu pani veľvyslankyne. Jej dlhoročné a bohaté skúsenosti z diplomatickej sféry sú pre našich študentov nedoceníteľným obohatením. Prepájanie teoretických poznatkov s reálnymi skúsenosťami z medzinárodnej politiky a diplomacie pomáha našim študentom lepšie porozumieť zložitým globálnym procesom a formovať ich kritické myslenie,“ uviedla prorektorka prof. Tomaščíková.

REKLAMA

Samotná diskusia priniesla pohľad na to, ako sa zásadné zmeny v medzinárodnom prostredí premietajú do života štátov, spoločností a miestnych komunít. Pani Novotná priblížila študentom svoje skúsenosti z diplomatickej praxe, význam multilaterálnej spolupráce a aktuálne výzvy v oblasti bezpečnosti, udržateľného rozvoja a globálnych kríz.

REKLAMA

Vaša e-mailová adresa nebude zverejnená. Vyžadované polia sú označené *

Právnická fakulta UPJŠ pripravila Zlatú promóciu pre absolventov z roku 1976

23. 10. 2026, 13:37, Zdroj: [tasr.sk](#) | Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: vedenie UPJŠ OR vedenie Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Miroslav Štrkolec, Laura Holánová, hovorca UPJŠ OR hovorkyňa UPJŠ, UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Právnická fakulta UPJŠ

Dosah: 1 493 GRP: 0,03 OTS: 0,00 AVE: 191 EUR

Právnická fakulta UPJŠ pripravila Zlatú promóciu pre absolventov z roku 1976

Košice 23. októbra (TASR) - Právnická fakulta **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ)** v Košiciach v piatok pripravila pre svojich bývalých študentov premiérovú Zlatú promóciu. Určená je pre absolventov, ktorí svoje vysokoškolské štúdium práva úspešne ukončili pred 50 rokmi - v roku 1976. TASR o tom informovala **hovorkyňa UPJŠ Laura Holánová**. „V uvedenom roku ukončilo štúdium na **Právnickej fakulte UPJŠ** v študijnom odbore právo 77 absolventiek a absolventov, z ktorých 49 prijalo pozvanie na slávnosť,“ uviedla. Zlatá promócia je akademickou slávnosťou a vyjadrením úcty absolventom, ktorí po polstoročí od ukončenia štúdia symbolicky obnovujú svoj akademický sľub. Podujatie je oslavou ich celoživotného prínosu pre právnu prax, súdnictvo, advokáciu, verejnú správu či akademickú sféru. Zlatí absolventi si prevezmú slávnostné listiny akademickému poctu svojej almy mater. Podujatie sa koná od 14.00 h v Historickej aule Rektorátu **UPJŠ**. „Zlatá promócia je nielen spomienkovým stretnutím, ale predovšetkým vzdaním úcty generácii absolventov, ktorí stáli pri novodobých začiatkoch našej fakulty. Pred 50 rokmi opúšťali brány univerzity s diplomom v ruke a počas svojej profesijnej dráhy významne prispeli k budovaniu právneho štátu a právnej kultúry na Slovensku i v zahraničí,“ uviedol dekan **Právnickej fakulty UPJŠ Miroslav Štrkolec**. **Vedenie** fakulty plánuje Zlatú promóciu zaradiť do harmonogramu tradičných akademických slávností aj v nasledujúcich rokoch. hol mj

Autor: TASR

Stredoškoláci si budú voliť základnú alebo pokročilú úroveň matematiky

23. 10. 2026, 13:56, Zdroj: [bleskovky.zoznam.sk](#) | Vydavateľ: Zoznam, s.r.o., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Dušan Šveda, Ďalšie zdroje: [regiony.zoznam.sk](#)

Dosah: 75 729 GRP: 1,68 OTS: 0,02 AVE: 1267 EUR

Stredoškoláci si budú voliť základnú alebo pokročilú úroveň matematiky

Študenti gymnázií a vybraných druhov stredných odborných škôl si budú voliť základnú alebo pokročilú úroveň matematiky. Od toho sa má odvíjať počet povinných hodín matematiky za štúdium, ako aj forma povinnej maturity z matematiky. V piatok o tom informoval minister školstva Tomáš Drucker (Hlas-SD) spolu so zástupcami škôl a zamestnávateľov. Zmena sa týka žiakov, ktorí budú nastupovať na strednú školu v septembri budúceho roka.

„Povinná časť maturity pre mnohých bude určite jednoduchšia a ľahšia možno ako dnes ten strašák v podobe maturity z matematiky. Naším cieľom však naozaj nie je urobiť matematiku ľahkou. Naším cieľom je ju urobiť zrozumiteľnou, zmysluplnou a predovšetkým užitočnou, aby pomohla,“ uviedol minister na piatkovej tlačovej konferencii. Zástupkyňa Národného inštitútu vzdelávania a mládeže Ivana Pichaničová viac priblížila dvojúrovňovú maturitu z matematiky. „Základná úroveň bude povinná pre žiakov gymnázií a pre žiakov stredných priemyselných škôl a vybraných odborov M-kových stredných odborných škôl. Tie odbory, ktorých sa bude povinná maturita z matematiky týkať, zverejní ministerstvo školstva na svojej webovej stránke,“ podotkla s tým, že vybrať si budú môcť aj pokročilú úroveň.

Ako informovali, základná úroveň maturity z matematiky bude jednoduchšia ako pokročilá. Za štúdium bude povinná 12-hodinová dotácia oproti 18-hodinovej dotácii. Okrem toho sa budú líšiť vo forme povinnej maturitnej skúšky. Študenti, ktorí si zvolia základnú úroveň, budú v poslednom ročníku musieť absolvovať externú časť maturitnej skúšky z matematiky. Tento test budú písať aj študenti s pokročilou úrovňou, ale poobede budú musieť absolvovať ďalší, náročnejší test a aj ústnu formu internej časti maturitnej skúšky z matematiky.

Zástupcovia škôl a zamestnávateľov zavedenie povinnej maturity z matematiky vítajú. Matematické zručnosti považujú za dôležité pre život. Rovnako tak aj minister. Prezident Slovenskej rektorskej konferencie Vladimír Hiadlovský priblížil, že analytické myslenie môže pomôcť so znížením tzv. dropoutu, teda predčasného odchodu zo štúdia. Prvý viceprezident Republikovej únie zamestnávateľov Mário Lelovský zase poukazoval na dôležitosť matematických zručností pre zamestnávateľov. Súčasťou zavádzania zmeny je okrem iného inovácia kurikula. Zástupcom autorského tímu zodpovedného za úpravu vzdelávacích štandardov a cieľových požiadaviek pre základnú a rozšírenú úroveň maturity z matematiky je **Dušan Šveda** zo Slovenskej matematickej spoločnosti.

Zavedenie povinnej maturity z matematiky zahŕňa aj vzdelávanie a podporu učiteľov. „Už v súčasnosti máme alebo vzdelávame lektorov, máme na našich základných a stredných školách viac ako 6300 učiteľov matematiky, ktorí sa budú postupne prevzdelávať, pretože je potrebné začať od základných škôl, predovšetkým základných škôl druhého stupňa, a postupne stredných škôl,“ informoval minister. Zároveň spomenul, že rezort školstva ponúka štipendium pre študentov za štúdium nedostatkových odborov, medzi ktoré patrí aj

učiteľstvo matematiky. Potvrdil, že učiteľov matematiky dostatok nie je.

Povinná maturitná skúška z matematiky sa nemá týkať stredných športových škôl, konzervatórií, škôl umeleckého priemyslu ani študijných odborov stredných odborných škôl, v ktorých sa prax vykonáva formou odborného výcviku a v nadstavbovom štúdiu.

Veľká zmena v školstve: Študenti si budú vybrať úroveň matematiky, maturita bude mať dve formy

23. 10. 2026, 14:05, Zdroj: [topky.sk](#), Vydavateľ: Zoznam, s.r.o., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Dušan Šveda

Dosah: 247 281 GRP: 5,50 OTS: 0,05 AVE: 1300 EUR

Veľká zmena v školstve: Študenti si budú vybrať úroveň matematiky, maturita bude mať dve formy

BRATISLAVA - Študenti gymnázií a vybraných druhov stredných odborných škôl si budú voliť základnú alebo pokročilú úroveň matematiky. Od toho sa má odvíjať počet povinných hodín matematiky za štúdium, ako aj forma povinnej maturity z matematiky. V piatok o tom informoval minister školstva Tomáš Drucker (Hlas-SD) spolu so zástupcami škôl a zamestnávateľov. Zmena sa týka žiakov, ktorí budú nastupovať na strednú školu v septembri budúceho roka.

archívne video

Tlačová konferencia Tomáša Druckera z Úradu vlády (Zdroj: Topky/Vlado Anjel)

„Povinná časť maturity pre mnohých bude určite jednoduchšia a ľahšia možno ako dnes ten strašiak v podobe maturity z matematiky. Naším cieľom však naozaj nie je urobiť matematiku ľahkou. Naším cieľom je ju urobiť zrozumiteľnou, zmysluplnou a predovšetkým užitočnou, aby pomohla,“ uviedol minister na piatkovej tlačovej konferencii. Zástupkyňa Národného inštitútu vzdelávania a mládeže Ivana Pichaničová viac priblížila dvojúrovňovú maturitu z matematiky. „Základná úroveň bude povinná pre žiakov gymnázií a pre žiakov stredných priemyselných škôl a vybraných odborov M-kových stredných odborných škôl. Tie odbory, ktorých sa bude povinná maturita z matematiky týkať, zverejní ministerstvo školstva na svojej webovej stránke,“ podotkla s tým, že vybrať si budú môcť aj pokročilú úroveň.

Rozdiely medzi úrovňami

Ako informovali, základná úroveň maturity z matematiky bude jednoduchšia ako pokročilá. Za štúdium bude povinná 12-hodinová dotácia oproti 18-hodinovej dotácii. Okrem toho sa budú líšiť vo forme povinnej maturitnej skúšky. Študenti, ktorí si zvolia základnú úroveň, budú v poslednom ročníku musieť absolvovať externú časť maturitnej skúšky z matematiky. Tento test budú písať aj študenti s pokročilou úrovňou, ale poobede budú musieť absolvovať ďalší, náročnejší test a aj ústnu formu internej časti maturitnej skúšky z matematiky.

Podpora od škôl aj odborníkov

Zástupcovia škôl a zamestnávateľov zavedenie povinnej maturity z matematiky vítajú. Matematické zručnosti považujú za dôležité pre život. Rovnako tak aj minister. Prezident Slovenskej rektorskej konferencie Vladimír Hladlovský priblížil, že analytické myslenie môže pomôcť so znížením tzv. dropoutu, teda predčasného odchodu zo štúdia. Prvý viceprezident Republikovej únie zamestnávateľov Mário Lelovský zase poukazoval na dôležitosť matematických zručností pre zamestnávateľov. Súčasťou zavádzania zmeny je okrem iného inovácia kurikula. Zástupcom autorského tímu zodpovedného za úpravu vzdelávacích štandardov a cieľových požiadaviek pre základnú a rozšírenú úroveň maturity z matematiky je **Dušan Šveda** zo Slovenskej matematickej spoločnosti.

Zavedenie povinnej maturity z matematiky zahŕňa aj vzdelávanie a podporu učiteľov. „Už v súčasnosti máme alebo vzdelávame lektorov, máme na našich základných a stredných školách viac ako 6300 učiteľov matematiky, ktorí sa budú postupne prevzdelávať, pretože je potrebné začať od základných škôl, predovšetkým základných škôl druhého stupňa, a postupne stredných škôl,“ informoval minister. Zároveň spomenul, že rezort školstva ponúka štipendium pre študentov za štúdium nedostatkových odborov, medzi ktoré patrí aj učiteľstvo matematiky. Potvrdil, že učiteľov matematiky dostatok nie je. Povinná maturitná skúška z matematiky sa nemá týkať stredných športových škôl, konzervatórií, škôl umeleckého priemyslu ani študijných odborov stredných odborných škôl, v ktorých sa prax vykonáva formou odborného výcviku a v nadstavbovom štúdiu.

Autor: TASR

Technické múzeum priblíži históriu výpočtovej techniky

23. 10. 2026, 14:15, Zdroj: [eastmag.sk](#), Autor: Andrea Bercik, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika

Dosah: 46 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 35 EUR

Technické múzeum priblíži históriu výpočtovej techniky

23. októbra 2026

33 2 minutes read

Slovenské technické múzeum v Košiciach v spolupráci s Ústavom informatiky Slovenskej akadémie vied v Bratislave, Ústavom informatiky **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a so Superpočítačovým centrom Technickej univerzity v Košiciach pripravilo po siedmich rokoch výstavu Extrapolácie 2026 – História výpočtovej techniky na Slovensku, ktorá prostredníctvom unikátnych exponátov zo zbierok Slovenského technického múzea predstaví vývoj informačných technológií od ich prvých začiatkov. Zároveň zavedie návštevníkov do fascinujúceho sveta výpočtovej techniky na Slovensku. Vernisáž sa uskutoční v utorok 27. októbra o 16:00 hod. v priestoroch múzea na Hlavnej 88.

Výstava pripomína, že príbeh informačných technológií na Slovensku sa nezačal až po roku 1990, ale začiatky informatiky boli na Slovensku položené už v roku 1956. Výstava Extrapolácie 2026 – História výpočtovej techniky na Slovensku predstaví aj prácu ľudí, ktorí sa podieľali na výskume, vývoji, výrobe a praktickom využívaní výpočtovej techniky.

Autentické, doteraz verejnosti neprístupné zbierkové predmety umožňujú návštevníkom sledovať, ako sa výpočtová technika postupne menila – od prvých elektrónkových výpočtových zariadení a postupov spracovania informácií až po technológie používané na konci 20. storočia, ktoré otvorili cestu dnešnému digitálnemu svetu. Výstava je rozdelená do troch tematických častí. Prvá ponúka klasickú výstavnú prezentáciu historických zbierkových predmetov usporiadaných podľa jednotlivých kapitol a vývojových etáp až po koniec 20. storočia. Druhá časť prináša informácie o tom, čo tvorí počítač, jeho vývoj a prepojenosť s komunikačnými technológiami. Ďalej prináša informácie o výskume, vývoji a výrobe počítačov v bývalom Československu a počítačov dovážaných zo zahraničia určených pre univerzitné, profesionálne aj domáce použitie.

REKLAMA

"Tohtoročná výstava je po prvýkrát kompletne realizovaná Slovenským technickým múzeom a návštevníkom ponúka výber exponátov výhradne zo zbierok STM. Cieľom výstavy je priblížiť mladšej generácii skutočnosť, že aj na území dnešného Slovenska bola vyrábaná výpočtová technika. Vedecké inštitúcie predstavujú svoje programy, úlohy, základné informácie o komunikačných sieťach a najnovších superpočítačoch Devana a Perún," priblížil autor výstavy a kurátor referátu elektrotechniky STM Peter Drozd.

Tretiu časť výstavy tvorí multimediálny interaktívny kiosk, ktorý hlavne mladým návštevníkom umožní, napríklad, nahliadnuť do sveta prvých počítačových hier. Výstava tak prepojí minulosť s prítomnosťou.

Prihláste sa do newslettera

Každý týždeň tipy na články, pozvánky na akcie a súťaže.

REKLAMA

"Doba výstavy nebude obmedzená trvaním akademického semestra, ale potrvá do začiatku budúceho školského roka," dodal Peter Drozd.

administrator

Vaša e-mailová adresa nebude zverejnená. Vyžadované polia sú označené *

Slovak

Autor: Andrea Bercik

Drucker predstavil zásadnú zmenu v maturitách. Matematika bude mať dve úrovne, jedna prinesie aj ústnu skúšku

📅 23. 10. 2026, 14:22, Zdroj: ta3.com , Vydavateľ: C.E.N. s.r.o., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v

Košiciach, Kľúčové slová: Dušan Šveda

Dosah: 119 490 GRP: 2,66 OTS: 0,03 AVE: 1542 EUR

Drucker predstavil zásadnú zmenu v maturitách. Matematika bude mať dve úrovne, jedna prinesie aj ústnu skúšku

Študenti gymnázií a vybraných druhov stredných odborných škôl si budú voliť základnú alebo pokročilú úroveň matematiky. Od toho sa má odvíjať počet povinných hodín matematiky za štúdium, ako aj forma povinnej maturity z matematiky.

Ilustračná snímka.

V piatok (23. 10.) o tom informoval minister školstva Tomáš Drucker (Hlas-SD) spolu so zástupcami škôl a zamestnávateľov. Zmena sa týka žiakov, ktorí budú nastupovať na strednú školu v septembri budúceho roka.

Čo sa zmení

„Povinná časť maturity pre mnohých bude určite jednoduchšia a ľahšia možno ako dnes ten strašák v podobe maturity z matematiky. Naším cieľom však naozaj nie je urobiť matematiku ľahkou. Naším cieľom je ju urobiť zrozumiteľnou, zmysluplnou a predovšetkým užitočnou, aby pomohla,“ uviedol minister na piatkovej tlačovej konferencii.

Zástupkyňa Národného inštitútu vzdelávania a mládeže Ivana Pichaničová viac priblížila dvojúrovňovú maturitu z matematiky. „Základná úroveň bude povinná pre žiakov gymnázií a pre žiakov stredných priemyselných škôl a vybraných odborov M-kových stredných odborných škôl. Tie odbory, ktorých sa bude povinná maturita z matematiky týkať, zverejní ministerstvo školstva na svojej webovej stránke,“ podotkla s tým, že vybrať si budú môcť aj pokročilú úroveň.

Zástupcovia zmenu vítajú

Ako informovali, základná úroveň maturity z matematiky bude jednoduchšia ako pokročilá. Za štúdium bude povinná 12-hodinová dotácia oproti 18-hodinovej dotácii. Okrem toho sa budú líšiť vo forme povinnej maturitnej skúšky. Študenti, ktorí si zvolia základnú úroveň, budú v poslednom ročníku musieť absolvovať externú časť maturitnej skúšky z matematiky. Tento test budú písať aj študenti s pokročilou úrovňou, ale poobede budú musieť absolvovať ďalší, náročnejší test a aj ústnu formu internej časti maturitnej skúšky z matematiky.

Zástupcovia škôl a zamestnávateľov zavedenie povinnej maturity z matematiky vítajú. Matematické zručnosti považujú za dôležité pre život. Rovnako tak aj minister. Prezident Slovenskej rektorskej konferencie Vladimír Hladlovský priblížil, že analytické myslenie môže pomôcť so znížením tzv. dropoutu, teda predčasného odchodu zo štúdia. Prvý viceprezident Republikovej únie zamestnávateľov Mário Lelovský zase poukazoval na dôležitosť matematických zručností pre zamestnávateľov. Súčasťou zavádzania zmeny je okrem iného inovácia kurikula. Zástupcom autorského tímu zodpovedného za úpravu vzdelávacích štandardov a cieľových požiadaviek pre základnú a rozšírenú úroveň maturity z matematiky je **Dušan Šveda** zo Slovenskej matematickej spoločnosti.

Rezort ponúka aj štipendium pre študentov učiteľstva

Zavedenie povinnej maturity z matematiky zahŕňa aj vzdelávanie a podporu učiteľov. „Už v súčasnosti máme alebo vzdelávame lektorov, máme na našich základných a stredných školách viac ako 6300 učiteľov matematiky, ktorí sa budú postupne prevzdelávať, pretože je potrebné začať od základných škôl, predovšetkým základných škôl druhého stupňa, a postupne stredných škôl,“ informoval minister.

Zároveň spomenul, že rezort školstva ponúka štipendium pre študentov za štúdium nedostatkových odborov, medzi ktoré patrí aj učiteľstvo matematiky. Potvrdil, že učiteľov matematiky dostatok nie je.

Povinná maturitná skúška z matematiky sa nemá týkať stredných športových škôl, konzervatórií, škôl umeleckého priemyslu ani študijných odborov stredných odborných škôl, v ktorých sa prax vykonáva formou odborného výcviku a v nadstavbovom štúdiu.

Autor: TASR

Érkezik a kétfokozatú matematikaérettségi: a középiskolások alap- vagy haladó szintű matematikát választhatnak majd

23. 10. 2026, 14:55, Zdroj: korkep.sk, Autor: Henrietta Takács, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Dušan Šveda
Dosah: 2 180 GRP: 0,05 OTS: 0,00 AVE: 228 EUR

Érkezik a kétfokozatú matematikaérettségi: a középiskolások alap- vagy haladó szintű matematikát választhatnak majd

Kötelező lesz a matematikaérettségi, de az alapszint egyszerűbb lesz.

23. 10. 2026 14:55

Kattintson ide, hogy a KÖRKÉP cikkei az elsőik között jelenjenek meg a Google-keresőben!

A gimnáziumok és a kijelölt szakközépiskolák diákjai alap- vagy haladó szintű matematikát választhatnak majd. Ettől függ majd a tanulmányok alatti kötelező matematikaórák száma, valamint a kötelező matematikaérettségi formája is. Erről pénteken tájékoztatott Tomáš Drucker (Hlas-SD) oktatási miniszter az iskolák és a munkáltatók képviselőivel közösen. A változtatás azokat a tanulókat érinti, akik jövő év szeptemberében kezdik meg középiskolai tanulmányaikat.

„Az érettségi kötelező része sokak számára minden bizonnyal egyszerűbb és könnyebb lesz, mint napjaink „mumusnak” tartott matematikaérettségije. A célunk azonban nem az, hogy a matematikát könnyűvé tegyük. A célunk az, hogy érthetővé, értelmessé és mindenekelőtt hasznossá tegyük, hogy segítséget nyújtson”

– mondta a miniszter a pénteki sajtótájékoztatón.

Ivana Pichaničová, az Országos Oktatási és Ifjúsági Intézet (NIVAM) képviselője részletesebben is ismertette a kétfokozatú matematikaérettségit.

„Az alapszint kötelező lesz a gimnáziumok, az ipari középiskolák (priemyselná škola), valamint az 'M' típusú szakközépiskolák kijelölt szakjainak diákjai számára. Azokat a szakokat, amelyeket érinteni fog a kötelező matematikaérettségi, az oktatási minisztérium a weboldalán teszi majd közzé”

– mutatott rá, hozzátéve, hogy a diákok a haladó szintet is választhatják majd.

Miben különbözik az alap- és a haladó szint?

Mint tájékoztattak, a matematikaérettségi alapszintje egyszerűbb lesz a haladónál. A tanulmányok során kötelezően 12 órás keretérték vonatkozik rá a 18 órással szemben. Emellett a kötelező érettségi vizsga formájában is eltérnek majd.

Azoknak a diákoknak, akik az alapszintet választják, az utolsó évfolyamban a matematikaérettségi írásbeli (külső) részét kell teljesíteniük. Ezt a tesztet a haladó szintet választó diákok is megírják, ám nekik délután egy további, nehezebb tesztet, valamint az érettségi belső részét képező szóbeli vizsgát is teljesíteniük kell matematikából.

A változás bevezetésének része többek között a tanterv (kurikulum) megújítása is. A matematikaérettségi alap- és bővített szintjére vonatkozó oktatási standardok és célkövetelmények módosításáért felelős szerzői csapat képviselője **Dušan Šveda** a Szlovák Matematikai Társaságtól.

Pedagógusképzés és ösztöndíjak a hiányszakmákra

A kötelező matematikaérettségi bevezetése magában foglalja a tanárok képzését és támogatását is. „Már jelenleg is vannak trénerünk, illetve képzünk oktatókat; az általános és középiskoláinkban több mint 6300 matematikatanár dolgozik, akiket fokozatosan továbbképzünk, hiszen az alapiskolákban, különösen azok felső tagozatán kell kezdeni, majd fokozatosan a középiskolákban” – tájékoztatott a miniszter.

Egyúttal megemlítette, hogy az oktatási tárca ösztöndíjat kínál a diákoknak a hiányszakmák tanulásaért, amelyek közé a matematikatanári szak is tartozik. Megerősítette, hogy jelenleg nincs elegendő matematikatanár.

A kötelező matematikaérettségi-vizsga nem vonatkozik majd a sportközépiskolákra, a konzervatóriumokra, a művészeti szakközépiskolákra, sem pedig azon szakközépiskolák tanulmányi szakjaira, ahol a gyakorlatot szakképzés formájában végzik, valamint a posztsekunder szakosító képzésre (nadstavbové štúdium).

Teraz.sk

Nyitóképf forrása: TASR/Martin Baumann

Megosztás:

Tetszett önnek ez a cikk?

Kattintson az alábbi gombra vagy a kommentek között bővebben is kifejezheti véleményét.

Ön lehet az első aki a tetszik gombra kattint!

Kommentek

Nem érkezett még komment. Legyen az öné az első!

Szóljon hozzá!

Autor: Henrietta Takács

T. Drucker: Matematika nie je len školský predmet. Je to základná zručnosť pre život a budúcnosť Slovenska

23. 10. 2026, 15:10, Zdroj: minedu.sk , Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Dušan Šveda
Dosah: 5 708 GRP: 0,13 OTS: 0,00 AVE: 347 EUR

T. Drucker: Matematika nie je len školský predmet. Je to základná zručnosť pre život a budúcnosť Slovenska

- Tlačové správy - Ministerstvo

Rozumieť číslam, vyhodnocovať informácie, rozhodovať o vlastných financiách či riešiť problémy. Matematika je základnou zručnosťou, ktorú potrebujeme v každodennom živote bez ohľadu na povolanie. Slovensko však má vážny problém s matematickou gramotnosťou. Ukazujú to medzinárodné merania aj skúsenosti škôl a univerzít. Ministerstvo školstva preto predstavilo päť vzájomne prepojených opatrení, ktoré majú zmeniť spôsob vyučovania matematiky, podporiť učiteľov a lepšie pripraviť mladých ľudí na ďalšie štúdium, prácu aj život v ére umelej inteligencie.

Po zmene v prístupe k matematike už roky volajú zástupcovia škôl, univerzít aj zamestnávateľov. Podpriemerné výsledky žiakov potvrdzujú aj výsledky medzinárodných testovaní. Zároveň klesá podiel žiakov, ktorí si vyberajú matematiku ako maturitný predmet. Kým v roku 2015 si ju zvolilo 14,3 percenta maturantov, v roku 2026 už len 10,4 percenta. Slabé matematické základy pritom obmedzujú možnosti mladých ľudí pri ďalšom štúdiu a môžu prispievať k neúspešnosti v prvých ročníkoch vysokých škôl, najmä v technických a prírodovedných odboroch.

„ Matematika nie je len o vzorcoch a rovniciach. Je predovšetkým o schopnosti logicky myslieť, hľadať súvislosti a riešiť problémy. V ére umelej inteligencie bude ešte dôležitejšie vedieť informáciám porozumieť a kriticky ich posúdiť. Nestačí, aby nám technológia poskytla odpoveď. Musíme vedieť posúdiť, či je správna. Matematiku preto nepotrebujú len budúci vedci a inžinieri. Potrebuje ju každý,“ uviedol minister školstva Tomáš Drucker.

Ministerstvo preto pripravuje päť konkrétnych opatrení. Inovuje vzdelávacie štandardy tak, aby sa výučba viac sústredila na porozumenie, praktické úlohy, logické myslenie a prácu s dátami namiesto mechanického memorovania. Každý učiteľ matematiky základnej i strednej školy, teda približne 18-tisíc pedagógov, absolvuje rozsiahle 50-hodinové vzdelávanie a získa dlhodobú odbornú podporu prostredníctvom profesijných komunít. Súčasne sa pripravujú kvalitné vzdelávacie materiály a metodiky. Ďalšími opatreniami sú zavedenie povinnej maturity z matematiky, ktorá bude mať dve úrovne a zohľadňovanie jej výsledkov pri prijímaní na vysoké školy.

„ Nejde nám len o zavedenie maturity z matematiky, ale predovšetkým o skvalitnenie matematického vzdelávania. Chceme sa posunúť od memorovania postupov a mechanického precvičovania algoritmov k skutočnému porozumeniu. Žiaci by mali chápať, prečo sa matematiku učia a ako ju dokážu využívať v praxi,“ vysvetlil **Dušan Šveda**, odborný garant zmien matematického vzdelávania.

Povinná maturita bude mať dve úrovne, aby zohľadňovala rozdielne potreby a ďalšie smerovanie žiakov. Základná úroveň preverí matematické zručnosti potrebné pre každodenný život, prácu a ďalšie vzdelávanie prostredníctvom externého testu. Pokročilá úroveň bude určená najmä žiakom smerujúcim na vysokoškolské štúdium vyžadujúce hlbšie matematické vedomosti a bude pozostávať z externého testu a ústnej skúšky. Žiaci, ktorí si na príslušných gymnáziách zvolia pokročilú úroveň, nebudú musieť maturovať z ďalšieho voliteľného predmetu.

Povinná maturita sa bude týkať gymnázií, stredných priemyselných škôl a vybraných odborov stredných odborných škôl. Prví žiaci, ktorých sa zmena dotkne, nastúpia na stredné školy v septembri 2027 a maturovať budú v roku 2031.

Ministerstvo nechce čakať, kým sa kurikulárna reforma z prvých ročníkov základných škôl postupne premietne do ďalších cyklov a následne na stredné školy. Zmeny v matematickom vzdelávaní už pripravuje, aby sa nový prístup k výučbe dostal k žiakom skôr. Kľúčová bude najmä príprava učiteľov. Cieľom ministerstva je, aby školy dostali všetky potrebné informácie a podporu v dostatočnom predstihu a dokázali sa na zmeny kvalitne pripraviť.

„ Ak by sme len zaviedli povinnú maturitu a nezmenili spôsob vyučovania, nebola by to dobrá reforma. Naším cieľom nie je urobiť matematiku ľahkou. Naším cieľom je urobiť ju zrozumiteľnou, zmysluplnou a užitočnou,“ zdôraznil T. Drucker.

Zmeny reagujú aj na požiadavky trhu práce. Podľa viceprezidenta Republikovej únie zamestnávateľov Mária Lelovského zamestnávateľa dlhodobo upozorňujú na potrebu lepšej pripravenosti absolventov na prax. Mladí ľudia, ktorí dnes nastupujú na stredné školy, budú vstupovať na úplne iný trh práce. „ Preto apelujeme aj na rodičov, aby pri vzdelávaní svojich detí mysleli na ich budúcnosť. Matematika je jedným zo základných predpokladov ich úspešného uplatnenia,“ zdôraznil M. Lelovský.

Na príprave zmien spolupracujú univerzity, učители z praxe, odborné organizácie aj zamestnávateľa. Návrhy prešli verejnou diskusiou, do ktorej sa zapojilo viac ako 300 účastníkov. Vzišlo z nej 93 písomných stanovísk a návrhov. Spoločným cieľom je, aby mladí ľudia získali kvalitné základy pre ďalšie vzdelávanie a uplatnenie v meniacom sa svete práce.

„ Toto nie je reforma kvôli jednej maturitnej skúške. Je to investícia do schopností našich detí a do budúcnosti Slovenska. Úspech nebudeme merať počtom nových dokumentov ani náročnosťou maturity, ale tým, či viac detí matematike rozumie a dokáže ju využívať,“ uzavrel minister školstva Tomáš Drucker.

Súbory na stiahnutie

V Ružomberku sa bojovalo o akademický titul v šachu

23. 10. 2026, 16:47, Zdroj: zajemvrk.sk, Autor: Ján Svrček, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 68 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 39 EUR

V Ružomberku sa bojovalo o akademický titul v šachu

Ján Svrček Šport 23.10.2026

V Univerzitnej knižnici Katolíckej univerzity v Ružomberku sa dnes (23. októbra) konal akademické majstrovstvá Slovenska v šachu.

„Tu sa zišli len tí najlepší. Mali sme šesťnásť účastníkov, z toho jedenásť mužov a päť žien. Všetko špičkoví šachisti,“ uviedol hlavný rozhodca podujatia Karol Pekár. „Hralo sa švajčiarskym systémom na sedem kôl, tempom 15 minút a 5 sekúnd za každý ťah. Jedna partia trvala okolo štyridsať minút. Na Katolíckej univerzite sa tieto majstrovstvá konali prvý raz. Mali sme tu ideálne podmienky a všetky partie bežali aj onlín.“

Republikový titul získal Ukrajinec Pavel Aliev z Technickej univerzity Košice. Druhý skončil Jakub Koval z hostiteľskej univerzity. „Myslím si, že išlo o vydarený turnaj po všetkých stránkach, tiež veľmi dobre organizačne zvládnutý. Aj ohlasy boli pozitívne,“ vravel 28 – ročný Prešovačan, ktorý na ružomerskej „výške“ skončil magisterské štúdium matematika a telesná výchova a momentálne si robí doktorát z telesnej športovej výchovy. „Druhé miesto považujem za pekný úspech. Bolo to možno trochu aj so šťastím, no aj to k šachu patrí. Na predchádzajúcich dvoch vysokoškolských majstrovstvách som sa ani raz vyššie neumiestnil,“ doložil Koval, ktorý prvú ligu hráva za Michalovce a druhú za Prešov.

Výsledky: 1. Pavel Aliev (Technická univerzita Košice) 5,5 b., 2. Jakub Koval (Katolícka univerzita Ružomberok), 5, 3. Lukáš Varga (UPJŠ Košice) 5.

Foto: autor

Autor: Ján Svrček

Prešov: Pri útulku vznikol relaxačný chodník pre ľudí bez domova

23. 10. 2026, 17:02, Zdroj: [tasr.sk](#) , Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ, Botanická záhrada UPJŠ

Dosah: 1 493 GRP: 0,03 OTS: 0,00 AVE: 191 EUR

Prešov: Pri útulku vznikol relaxačný chodník pre ľudí bez domova

Prešov 23. októbra (TASR) - Približne 60-metrový relaxačný chodník v tvare labyrintu pribudol pri Dome sv. Jána Milostivého v Prešove. Ľuďom bez domova má poskytnúť priestor na oddych a stíšenie. Vybudovali ho dobrovoľníci zo súkromnej spoločnosti spolu s prijímateľmi útulku a zamestnancami Gréckokatolíckej charity Prešov. Chodník dopĺňajú trvalky a lavičky z paliet. TASR o tom informovala manažérka vzťahov s verejnosťou Gréckokatolíckej charity Prešov Veronika Futejová. Ako povedala, projekt sa začal realizovať začiatkom októbra. Počas dvoch dní sa na prácach podieľalo 17 dobrovoľníkov spolu s prijímateľmi útulku a zamestnancami charity. Celkovo práce trvali približne 12 hodín. Spoločne vysadili rôzne druhy trvaliek a vytvorili lavičky, ktoré poskytnú priestor na posekanie a oddych. „Veríme, že tento labyrint pomôže ľuďom z útulku psychicky si oddýchnuť. Mnohí z nich majú za sebou ťažké obdobie a práve takéto tiché miesto, kde sa môžu prejsť, posedieť a byť chvíľu sami so sebou im môže dodať novú silu. Sme radi, že sme mohli byť pri tom, a že po nás zostane niečo, čo bude ešte dlho slúžiť,“ povedala Katka, iniciátorka vzniku labyrintu a dobrovoľníčka zo súkromnej spoločnosti. Do tvorby labyrintu sa od začiatku zapájali aj samotní prijímatelia útulku. Spolu s firemnými dobrovoľníkmi sa podieľali na vzniku priestoru, ktorý bude slúžiť aj im. Spoločná práca tak podľa Futejovej spojila ľudí s rôznymi životnými skúsenosťami pri vytváraní miesta určeného na oddych a stíšenie. „Gréckokatolícka charita Prešov vníma labyrint ako priestor, kde sa ľudia bez domova môžu na chvíľu zastaviť, prejsť sa v tichu a načerpať energiu. Verí, že im nové miesto prinesie chvíľu oddychu a pomôže im v náročných životných situáciách,“ povedala Futejová. Na vzniku labyrintu sa podľa Futejovej podieľali aj darcovia rastlín vrátane súkromného záhradníctva a **Botanickej záhrady UPJŠ** v Košiciach, ktorí prispeli trvalkami. man ima

Autor: TASR

Povinná maturita z matematiky sa blíži. Ministerstvo predstavilo päť zmien, ktoré zasiahnu stredné školy

23. 10. 2026, 18:37, Zdroj: [netky.sk](#) , Autor: Viktória Liptáková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Dušan Šveda

Dosah: 1 897 GRP: 0,04 OTS: 0,00 AVE: 214 EUR

Povinná maturita z matematiky sa blíži. Ministerstvo predstavilo päť zmien, ktoré zasiahnu stredné školy

BRATISLAVA - Slovensko chce zlepšiť matematickú gramotnosť žiakov a pripraviť ich na požiadavky trhu práce aj éru umelej inteligencie. Ministerstvo školstva predstavilo päť opatrení vrátane povinnej maturity z matematiky, ktorá sa bude konať na dvoch úrovniach. Prví dotknutí žiaci nastúpia na stredné školy v septembri 2027 a maturovať budú v roku 2031.

Matematika je dôležitá nielen pre budúcich vedcov či inžinierov, ale aj pri rozhodovaní o vlastných financiách, vyhodnocovaní informácií a riešení každodenných problémov.

Slovensko však podľa medzinárodných meraní aj skúseností škôl a univerzít zápasí so slabou matematickou gramotnosťou. Klesá aj záujem maturantov o tento predmet. Kým v roku 2015 si matematiku vybralo 14,3 percenta maturantov, v roku 2026 to bolo už len 10,4 percenta.

„Matematika nie je len o vzorcoch a rovniciach. Je predovšetkým o schopnosti logicky myslieť, hľadať súvislosti a riešiť problémy. V ére umelej inteligencie bude ešte dôležitejšie vedieť informáciám porozumieť a kriticky ich posúdiť,“ uviedol minister školstva Tomáš Drucker.

Ministerstvo preto pripravuje päť vzájomne prepojených opatrení. Výučba sa má viac zamerať na porozumenie, praktické úlohy, logické myslenie a prácu s dátami namiesto mechanického memorovania. Približne 18-tisíc učiteľov matematiky na základných a stredných školách čaká 50-hodinové vzdelávanie a dlhodobá odborná podpora. Súčasťou zmien bude aj príprava kvalitných vzdelávacích materiálov a metódik.

Ďalšími opatreniami sú povinná maturita z matematiky a zohľadňovanie jej výsledkov pri prijímaní na vysoké školy. Skúška bude mať dve úrovne. Základná preverí matematické zručnosti potrebné pre každodenný život, prácu a ďalšie vzdelávanie prostredníctvom externého testu.

Pokročilá úroveň bude určená najmä žiakom, ktorí plánujú študovať odbory vyžadujúce hlbšie matematické vedomosti. Okrem externého testu absolvujú aj ústnu skúšku. Žiaci, ktorí si na príslušných gymnáziách zvolia pokročilú úroveň, nebudú musieť maturovať z ďalšieho voliteľného predmetu.

Povinná maturita sa bude týkať gymnázií, stredných priemyselných škôl a vybraných odborov stredných odborných škôl. Prví žiaci, ktorých sa zmena dotkne, nastúpia na stredné školy v septembri 2027 a maturitnú skúšku absolvujú v roku 2031.

„Nejde nám len o zavedenie maturity z matematiky, ale predovšetkým o skvalitnenie matematického vzdelávania. Chceme sa posunúť od memorovania postupov a mechanického precvičovania algoritmov k skutočnému porozumeniu. Žiaci by mali chápať, prečo sa matematiku učia a ako ju dokážu využívať v praxi,“ vysvetlil odborný garant zmien **Dušan Šveda**.

Ministerstvo nechce čakať, kým sa kurikulumná reforma postupne premietne zo základných škôl na stredné. Zmeny preto pripravuje v predstihu, pričom za kľúčovú považuje prípravu učiteľov.

„Ak by sme len zaviedli povinnú maturitu a nezmenili spôsob vyučovania, nebola by to dobrá reforma. Naším cieľom nie je urobiť matematiku ľahkou. Naším cieľom je urobiť ju zrozumiteľnou, zmysluplnou a užitočnou,“ zdôraznil Drucker.

Zmeny podporujú aj zamestnávateľia, ktorí dlhodobo upozorňujú na potrebu lepšej prípravenosti absolventov na prax. „Preto apelujeme aj na rodičov, aby pri vzdelávaní svojich detí mysleli na ich budúcnosť. Matematika je jedným zo základných predpokladov ich úspešného uplatnenia,“ uviedol viceprezident Republikovej únie zamestnávateľov Mário Lelovský.

Na príprave opatrení spolupracujú univerzity, učitelia, odborné organizácie aj zamestnávateľia. Do verejnej diskusie sa zapojilo viac ako 300 účastníkov, ktorí predložili 93 písomných stanovísk a návrhov.

„Toto nie je reforma kvôli jednej maturitnej skúške. Je to investícia do schopností našich detí a do budúcnosti Slovenska. Úspech nebudeme merať počtom nových dokumentov ani náročnosťou maturity, ale tým, či viac detí matematike rozumie a dokáže ju využívať,“ uzavrel minister školstva Tomáš Drucker.

Autor: Viktória Liptáková

Maturovať z matematiky budú všetci

📅 23. 10. 2026, 19:37, Relácia: **Správy 19:00**, Stanica: STVR, Vydavateľ: Slovenská televízia a rozhlas, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Dušan Šveda**

Dosah: **136 363 GRP: 3,03 OTS: 0,03 AVE: 24752 EUR**

Maturovať z matematiky budú všetci

Lubomír Bajanič, moderátor:

Z matematiky budú povinne maturovať študenti, ktorí pôjdu na stredné školy v septembri 2027. Rezort školstva má do tohto času pripraviť nové maturitné testy. Študenti si ich vyskúšajú na generálke na jar 2030, no a prvá ostrá maturita z matematiky potom bude v marci 2031. Matematika po tomto dátume čaká na každého. Rozdiel však bude v jej obťažnosti.

Dominika Welterová, redaktorka:

Mladí ľudia vnímajú matematiku ako náročnú a málo obľúbenú. Podľa testovania PISA im zároveň klesá schopnosť používať ju v bežnom živote. Záujem slabne aj pri maturite. Kým v roku 2016 z matematiky maturovalo viac ako 6-tisíc študentov, v roku 2026 to bolo približne 4 400.

Žiaci obchodnej akad., Dudova 4, Bratislava:

Asi by som si to nevedel predstaviť.

Žiaci obchodnej akad., Dudova 4, Bratislava:

Je to za mňa jeden z ťažších predmetov.

Žiaci obchodnej akad., Dudova 4, Bratislava:

Bol by som veľmi rád, lebo chcem zmaturovať, ísť na vysokú školu, ale nie som si istý, či by to bolo možné.

Dominika Welterová, redaktorka:

Podľa nových pravidiel bude maturita dvojúrovňová. Základná úroveň je určená pre študentov stredných odborných a priemyselných škôl. Pokročilá bude povinná pre štvorročné matematické a osemročné gymnáziá. Študenti štvorročných, všeobecných a bilingválnych gymnázií si budú môcť úroveň maturity vybrať.

Dušan Šveda, predseda Slovenskej matematickej spoločnosti:

Na základnej úrovni chceme, aby žiak vedel odpovedať na tri otázky, koľko to je, ako to je a prečo to je takto a na pokročilej úrovni chceme, aby zvládol ten žiak na tej formálnejšej stránke, použil nástroje matematiky, dôkazy napríklad, na tú argumentáciu.

Dominika Welterová, redaktorka:

Aby to študenti zvládli, rezort školstva plánuje zaviesť nový prístup k jej učeníu a školiť sa budú aj učitelia.

Tomáš Drucker, minister školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR /Hlas-SD/:

Ministerstvo školstva pred dvoma rokmi spustilo tzv. rozširujúce štúdium pre súčasných učiteľov, ktorých v školstve máme, ale nemajú túto špecializáciu na matematiku a chcú si ju dobrovoľne doplniť.

Dominik Križanovič, riaditeľ Obchodnej akadémie, Dudova 4, Bratislava:

Nám sa v tomto školskom roku podarilo nahovoriť, alebo teda motivovať, nášho pedagogického asistenta práve na rozširujúce štúdium a on sa stane aprobovaným matematikárom.

Dušan Šveda, predseda Slovenskej matematickej spoločnosti:

Každý učiteľ matematiky na základnej a strednej škole by mal byť vyškolený v rozsahu 50 hodín.

Dominika Welterová, redaktorka:

Ak budú študenti ovládať matematiku, pomôže im to aj v bežnom živote. Podľa odborníkov tak dokážu robiť lepšie finančné rozhodnutia a kriticky myslieť. Dominika Welterová, Slovenská televízia.

Richtárov v minulosti podľa historika volili každoročne

📅 24. 10. 2026, 17:06, Zdroj: tasr.sk 📄, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika
Dosah: 1 554 GRP: 0,03 OTS: 0,00 AVE: 191 EUR

Richtárov v minulosti podľa historika volili každoročne

Prešov 24. októbra (TASR) - Richtári v stredovekých mestách na území dnešného Slovenska vykonávali správne aj súdne právomoci. Ich funkčné obdobie trvalo spravidla jeden rok a až do začiatku novoveku nedostávali pravidelný plat. Výkon funkcie sa považoval za službu mestskej komunite. Pre TASR to uviedol historik Drahoslav Magdoško z Katedry histórie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Medzi mestami a dedinami boli podľa neho zásadné rozdiely. Predstaveného dediny spravidla vyberal zemepán spomedzi miestnych obyvateľov. Slobodné kráľovské mestá si na rozdiel od zemepanských mestečiek svojich predstaviteľov volili samostatne a disponovali najvyšším stupňom samosprávy. „Formálne bola voliteľským orgánom mestská komunita, čiže všetci plnoprávni mešťania (tradične majitelia domov). Voľby prebiehali každoročne, teda funkčné obdobie trvalo iba jeden rok,“ vysvetlil

Magdoško. Volebná prax sa však líšila. V kráľovských mestách richtára a mestskú radu od 15. storočia zvyčajne volili vonkajšie rady či volené obce, ktoré tvorilo niekoľko desiatok vybraných mešťanov, v niektorých prípadoch až sto. Na východe dnešného Slovenska vrátane Košíc, Prešova a Levoče richtár sústreďoval súdne aj správne kompetencie až do raného novoveku. Na západe, napríklad v Bratislave od 15. storočia, vznikol popri richtárovi aj post mešťanostu, ktorý dozeral na bežnú agendu mesta. Richtár bol predovšetkým sudca a väčšinu jeho práce tvorilo súdnictvo. S mestskou radou riešil trestné činy, civilné spory, majetkové transakcie či dlhy. Nešlo pritom o profesionálnych právnikov, ale o laikov, napríklad obchodníkov a remeselníkov, ktorí popri funkcii vykonávali vlastné povolanie a museli poznať miestne právne zvyklosti. „Komunita očakávala od týchto mužov, že budú súdiť spravodlivo, rozvážne, zmierlivo, a že svojim konaním budú udržiavať a podporovať pokoj medzi obyvateľmi mesta,“ priblížil historik. Mestskí funkcionári nemali pravidelný plat, delili sa však o súdne pokuty a pri zostatku peňazí v mestskom rozpočte si mohli odsúhlasiť občasné odmeny. „To samo o sebe vylučovalo kandidatúru chudobnejších mešťanov, ktorí si nemohli dovoliť odsunúť svoju súkromnú živnosť na druhú koľaj,“ skonštatoval Magdoško. Mestská rada vydávala záväzné štatúty a spravovala mestský majetok. Panovníci od miest očakávali platenie daní, vysielanie vojakov či pohostenie počas návštev. V ranom novoveku sa ich zásahy do samosprávy zintenzívnili. Richtár a rada každoročne skladali účty a predkladali finančnú bilanciú. Možnosti obyvateľov sťažovať sa boli obmedzené, verejné obvinenia bez dôkazov mohli byť potrestané pokutou za urážku na cti. „Predsa však ostávala dôležitá úloha verejnej mienky a každoročnej voľby. Dlhodobá nespokojnosť bývala potrestaná prinajmenej stiahnutím sa z čelných postov,“ dodal historik. man mj

Autor: TASR

Krídla motýľov nad lesoparkom. Botanická záhrada vystaví opticky premenlivé dielo Štefana Poláka

25. 10. 2026, 8:46, Zdroj: nasekosice.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ, Botanická záhrada UPJŠ

Dosah: 1 035 GRP: 0,02 OTS: 0,00 AVE: 156 EUR

Krídla motýľov nad lesoparkom. Botanická záhrada vystaví opticky premenlivé dielo Štefana Poláka

Monika Ištvánová Redaktorka

Včera 08:30

Rýchly súhrn článku

Košická **Botanická záhrada UPJŠ** predstaví nové landartové dielo Metamorfóza od vizuálneho umelca Štefana Poláka v podobe monumentálnych motýľích krídel. Vernisáž sa uskutoční 30. a 31. októbra počas podujatia Noc v Botanicknej záhrade a bude spojená s večerným nasvietením. Inštalácia spája digitálnu estetiku s prírodnými motívami a mení sa opticky podľa vzdialenosti a denného svetla.

Vernisáž inštalácie Metamorfóza bude 30. a 31. októbra počas podujatia Noc v Botanicknej záhrade.

Odhalenie víťazného návrhu z projektu Slovenská landartová galéria bude sprevádzať večerné nasvietenie od 18:00 do 22:00.

Dielo tvorí dvojica veľkých fragmentov krídel zo stoviek drevených modulov, ktoré vytvárajú kinetický vizuálny efekt.

Farebnosť vzniká použitím prírodných pigmentov a vďaka šikmým rezom drevených kociek sa počas dňa opticky mení.

Inštalácia je na lúke nad lesoparkom; prístup vedie 800 metrov po stúpajúcej asfaltovej ceste a počas podujatia bude nasvietená len vyznačená trasa.

Košickú **Botanickú záhradu UPJŠ** obohatí nové landartové dielo v podobe monumentálnych motýľích krídel od vizuálneho umelca Štefana Poláka. Ako uvádza inštitúcia na svojej facebookovej stránke, slávnostná vernisáž inštalácie s názvom Metamorfóza sa uskutoční 30. a 31. októbra počas podujatia Noc v Botanicknej záhrade.

Odhalenie víťazného návrhu z projektu Slovenská landartová galéria bude spojené so špeciálnym večerným nasvietením v čase od 18. do 22. hodiny, pričom návštevníci za vstupné 3 eurávidia aj nasvietené interiéry troch expozičných skleníkov.

Spojenie prírody a technológie

Dielo Metamorfóza prináša do priestoru botanickej záhrady objekt, ktorý spája digitálnu estetiku a organický proces prírodnej premeny. Pozostáva z dvoch monumentálnych fragmentov krídel umiestnených v tesnej blízkosti za sebou. Ústredným motívom je konečný moment metamorfózy, teda prechod od statickej formy k dynamickému letu.

Samotné krídla sú vyskladané zo stoviek drevených modulov. Tento priestorový posun vytvára pre návštevníka kinetický zážitok, pri ktorom sa fragmenty z diaľky spájajú do celistvého obrazu, zatiaľ čo pri priblížení odhaľujú svoju hĺbku a štruktúru.

Vizuálny zážitok z diela sa mení v závislosti od vzdialenosti. / foto: instagram Slovakandfriends

Optická premenlivosť počas dňa

Pri tvorbe sa autor inšpiroval exotickými motýľmi, ktorých výstavu ponúka botanická záhrada pravidelne. Každý diel inštalácie je namorený prírodnými farebnými pigmentmi, čím vzniká opticky vibrujúca mozaika, ktorá pripomína mikroskopickú štruktúru šupín motýľích krídel.

Vďaka šikmým rezom drevených kociek, vizuálne pripomínajúcich digitálne pixely, dochádza počas dňa k optickej premenlivosti farieb, evokujúcej neustály pohyb a život. Vizuálny umelec a pedagóg Štefan Polák vo svojej tvorbe dlhodobo spája klasické výtvarníctvo s digitálnou maľbou a priestorovými inštaláciami, v ktorých reflektuje technologické zmeny.

Pevná obuv výhodou

Nové dielo je situované na lúke nad lesoparkom. Prístup k nemu vedie po stúpajúcej asfaltovej ceste dlhej 800 metrov. Keďže vonkajší areál a lesopark nie sú bežne osvetlené, počas podujatia bude nasvietená iba trasa vedúca priamo k inštalácii. Zástupcovia záhrady preto žiadajú návštevníkov, aby sa pohybovali výlučne po vyznačenom chodníku. Zároveň odporúčajú zvoliť vhodnú obuv a teplejšie oblečenie.

Súčasť širšieho regionálneho projektu Inštalácia v Košiciach bola zrealizovaná v spolupráci s Krajskou organizáciou cestovného ruchu Košice Región Turizmus. Odhalením Metamorfózy sa doplní aktuálna ponuka Slovenskej landartovej galérie, ktorá v súčasnosti pozostáva z ôsmich inštalácií umiestnených na území Košického kraja. Cieľom iniciatívy je prepájať súčasné umenie priamo s konkrétnymi prírodnými lokalitami v regióne.

text: Monika Ištvanová

foto: FB Košice región

Článok nahovoril/a: Koralina

Zabudnite na častý MÝTUS: Chrípka nie je len silnejšia nádcha! Hrozia veľké PROBLÉMY

25. 10. 2026, 10:00, Zdroj: dnes24.sk, Vydavateľ: internet.sk, a. s., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 23 571 GRP: 0,52 OTS: 0,01 AVE: 584 EUR

Zabudnite na častý MÝTUS: Chrípka nie je len silnejšia nádcha! Hrozia veľké PROBLÉMY

Chrípka nie je len silnejšia nádcha. Očkovanie môže chrániť pred vážnymi komplikáciami.

Zdroj: Freepik.com/stockking

Chrípka nie je len silnejšia nádcha. Môže spôsobiť vysoké horúčky, výraznú únavu, dlhodobú pracovnú neschopnosť a v závažných prípadoch aj zápal pľúc, hospitalizáciu či zhoršenie chronických ochorení. Najjednoduchším spôsobom, ako znížiť riziko chrípky a jej komplikácií, je očkovanie.

Hrozia vážne komplikácie

„Očkovaním znižujete riziko ochorenia na chrípku a jej komplikácií, chránite svoje zdravie, pracovnú výkonnosť a pohodu počas jesene a zimy. Zároveň pomáhate chrániť kolegov, rodinu a ďalšie osoby vo svojom okolí. Očkovanie je rýchle, bezpečné a zaberie len pár minút,“ uviedol Lukáš Olšavský, prednosta Kliniky všeobecného lekárstva UPJŠ LF a Fakultnej nemocnice AGEL Košice-Šaca.

Podľa jeho slov chrípka nie je „silnejšia nádcha“, ale infekcia, ktorá môže viesť k závažným komplikáciám. Riziko ťažkého priebehu je vyššie najmä u seniorov, malých detí, tehotných žien, chronicky chorých a ľudí s oslabenou imunitou. Zároveň však môže vážnejšie postihnúť aj dovtedy zdravého človeka.

Reakcia imunitného systému

Medzi najčastejšie mýty patrí tvrdenie, že očkovanie spôsobuje chrípku. Vakcína však chrípku vyvolať nemôže. Po očkovaní sa môže objaviť mierna bolesť v mieste vpichu, únava alebo zvýšená teplota, čo je bežná reakcia imunitného systému.

Očkovanie síce neposkytuje stopercentnú ochranu, výrazne však pomáha znižovať riziko ochorenia a najmä jeho závažného priebehu.

Aké sú príznaky?

Chrípka sa typicky začína náhle horúčkou, zimnicou, bolesťami svalov a hlavy, výraznou únavou a suchým kašľom. Pri ľahkom priebehu je základom liečby odpočinok, dostatok tekutín a lieky na zmiernenie príznakov. Antibiotiká proti vírusom neúčinkujú. Pri rizikových alebo

ťažko chorých pacientoch môže lekár odporučiť antivirotickú liečbu.

Ochrana po očkovaní sa vytvára približne za 10 až 14 dní, preto sa vakcinácia odporúča najmä na jeseň. Význam však môže mať aj neskôr, pokiaľ chrípkové vírusy naďalej cirkulujú. „Najlepšou dlhodobou ochranou zostáva každoročné očkovanie. Je dôležité hovoriť o ňom otvorene a poskytovať ľuďom overené informácie,“ dodal Olšovský.

Ďalšie správy z domova i zo sveta nájdete aj na Dnes24, Facebooku a Instagrame.

Foto: ilustračné

Zdroj: SITA

Autor: Global24 s.r.o.

Jediná žena v boji o primátorský post neuspela. Kovačevičovej zostáva poslanecký mandát

25. 10. 2026, 13:44, Zdroj: nasekosice.sk, Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, FF UPJŠ

Dosah: 1 035 GRP: 0,02 OTS: 0,00 AVE: 156 EUR

Jediná žena v boji o primátorský post neuspela. Kovačevičovej zostáva poslanecký mandát

Monika Ištvánová Redaktorka

Dnes 13:35

Rýchly súhrn článku

Starostka mestskej časti Košice-Nad jazerom Lenka Kovačevičová neuspela v komunálnych voľbách v boji o post primátorky Košíc a skončila štvrtá. Voľby vyhral starosta Sídlička KVP Ladislav Lörinc. Kovačevičová však v politike pokračuje, keď sa prekrúžkovala za poslankyňu Košického samosprávneho kraja v obvode Košice IV.

Lenka Kovačevičová skončila v primátorských voľbách v Košiciach na 4. mieste so ziskom 8 513 hlasov (12,41 %).

Primátorské voľby vyhral Ladislav Lörinc so ziskom 27 364 hlasov (39,89 %).

Kovačevičová kandidovala s podporou zoskupení Tím Košice, Starostovia a nezávislí kandidáti a strany Právo na pravdu.

V obvode Košice IV sa prekrúžkovala za poslankyňu Košického samosprávneho kraja so ziskom 6 032 hlasov (11,21 %).

Post starostu mestskej časti Košice-Nad jazerom po nej preberie Peter Čech (25,62 %).

Doterajšia starostka mestskej časti Košice-Nad jazerom Lenka Kovačevičová neuspela v sobotňajších komunálnych voľbách v boji o post primátorky druhého najväčšieho slovenského mesta. Ako jediná žena spomedzi ôsmich kandidátov skončila na štvrtom mieste so ziskom 8 513 hlasov (12,41 percenta), pričom voľby vyhral starosta Sídlička KVP Ladislav Lörinc (27 364 hlasov, 39,89 percenta).

Do volebného súboja vstúpila s podporou zoskupení Tím Košice, Starostovia a nezávislí kandidáti a strany Právo na pravdu. Napriek neúspechu v primátorských voľbách a odchodu z čela mestskej časti v politike nekončí. So ziskom 6 032 hlasov (11,21 percenta) sa prekrúžkovala za poslankyňu Košického samosprávneho kraja v obvode Košice IV.

Počas volebnej noci Tímu Košice v sále Košice Hotel bola nálada okolo deviatej večer podobná oslave. Približne 50 hostí sa veselo zhováralo a sledovalo výsledky.

Potvrdené odhady a smerovanie

Konečný výsledok na štvrtom mieste presne kopíroval predvolebné odhady politológa Alexandra Onufráka z Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, ktorý jej prípadný posun na tretie miesto podmieňoval len sériou nepredvídaných okolností a špecifickou volebnou účasťou.

Kandidátka počas volebnej noci priebežné prieskumy spočiatku spochybňovala a po sčítaní 16 percent hlasov, keď figurovala na tretej priečke, ešte verila v posun vyššie. „V meste je približne 190-tisíc voličov, pričom v minulých voľbách prišlo voliť okolo 60-tisíc ľudí. Robiť prieskumy na vzorke 200 ľudí je podľa mňa vulgárne,“ uviedla Kovačevičová pre redakciu Naše Košice.

Politológ Alexander Onufrák z **FF UPJŠ** predpokladal štvrté miesto kandidátky na primátora Košíc Lenky Kovačevičovej. / foto: upjs.sk

Keďže sa v týchto voľbách rozhodla už neobhajovať post starostky mestskej časti Nad jazerom, kde ju nahradí novozvolený starosta Peter Čech (25,62 percenta), rátať v prípade prehry s presunom do zastupiteľstva.

„Kariéru mám rozbehnutú, počítam s tým, že možno budem mestskou alebo krajskou poslankyňou. Som aktívna v Združení miest a obcí Slovenska. Uvidíme, čo bude ďalej. Mám určite namierené do poslaneckých lavíc,“ avizovala. Deklarovala tiež pripravenosť spolupracovať s novým vedením mesta a pripomenula, že klub Starostovia a nezávislí kandidáti bol spolupráci pri rozvoji mesta a kraja vždy otvorený.

Kritika magistrátu a kampane

Rozhodnutie opustiť starostovské kreslo a zabojsť o primátorský post zdôvodnila frustráciou z fungovania mesta. „Môj pohár trpezlivosti s mestom Košice pretiekol. Nevieť si predstaviť pokračovať vo funkcii starostky, keď nemôžem veci reálne meniť. To, čo v mestskej časti a v meste nefunguje, sú veci, za ktoré nesie zodpovednosť Magistrát. A ten si neplní svoje samosprávne kompetencie,“ vysvetlila Kovačevičová.

V kampani pod heslom „Dost' bolo neporiadku“ sa vyhaňovala voči úradujúcemu primátorovi Jaroslavovi Polačekovi. Kritizovala najmä finančné riadenie mesta a podpisovanie desiatok dodatkov k investičným projektom, čo podľa nej pripravovalo Košice o milióny eur.

Priebeh predvolebného boja označila za náročný z dôvodu neskorého štartu pred letnými mesiacmi a nekorektného správania sa súperov. „Čo sa týka kampane, bola veľmi špinavá. Nepostavila som sa však pred médiá a neplakala som nad tým, čo všetko proti mne oponenti robili. Myslím si, že všetko si ešte nájde svoj čas a priestor,“ skonštatovala.

Hoci ako predsedníčka Rady starostov pracovala s mužmi ako s partnermi dvanásť rokov, v primátorskom súboji pocítila znevýhodnenie. „Je pravda, že v tejto kampani bol nátlak na ženu výrazne väčší. Videla som to aj v rôznych diskusiách – ako jediná ženskú kandidátku ma najprv pozvali, no na konci dňa moju účasť zrušili. Myslím si, že toto by sa v dnešnej dobe stávať nemalo,“ dodala.

Osady a podpora Zoroslava Kollára

Výrazným bodom jej programu bola garancia, že do štyroch rokov zmizne z územia mesta všetkých 16 nelegálnych osád. Táto téma ju spojila s podnikateľom a právnikom Zoroslavom Kollárom, predsedom strany Právo na pravdu. Ten ju koncom augusta verejne podporil a prisľúbil jej právnu pomoc.

Kandidátka počas volebnej noci zdôraznila, že sa v tejto téme plánuje angažovať aj z inej pozície. „Nie je to len o búraní osád, ale o systematických krokoch – od riešenia bývania a vzdelávania až po celú komunitnú prácu. Ide o nastavenie procesov tak, aby ľudia žili normálnym spôsobom života a zároveň aby ostatní obyvatelia neboli šikanovaní ich štýlom života,“ spresnila.

V súvislosti s jej predvolebnými aktivitami v tejto oblasti sa však kriticky vyjadril politológ Onufrák, ktorý pripomenul medializovaný prípad vysťahovania Rómov do Maďarska. „Osobne si myslím, že to nebola najrozumnejšia a najšťastnejšie zvolená aktivita zo strany pani starostky. Som presvedčený, že po množstve kritiky a odmietavých stanoviskách zo strany verejnosti by dnes asi už aj samotná pani starostka konala inak,“ zhodnotil odborník.

Neskôr po jedenástej večer nálada opadla a v sále bolo cítiť únavu z dlhého čakania na výsledky.

Najlepšou kampaňou je prax

Okrem riešenia osád sa Kovačevičová s podporou Tímu Košice zameriavala na návrat kompetencií starostom, stabilizáciu dopravného podniku, výstavbu parkovacích domov, budovanie bytovej infraštruktúry a podporu jednorodičovských rodín. Za svoju najlepšiu kampaň označila dvanásťročnú prax v samospráve a schopnosť riadiť mestskú časť bez politických hádok.

Podľa Onufráka predstavovala pozícia starostky mestskej časti v boji o primátorské kreslo značnú výhodu, keďže takýto kandidát pozná procesy a má vybudovanú sieť kontaktov. No podľa jeho slov ide len o jeden z mnohých elementov úspechu popri programe či schopnosti koalície spolupráce.

Politológ identifikoval tri cieľové skupiny, na ktoré kandidátka v kampani primárne cieľila: obyvateľov mestskej časti Nad jazerom, kde mala najsilnejšiu pozíciu, ženy citlivo vnímajúce disproporčné zastúpenie v politike a voličov hľadajúcich alternatívu. „Ide o voličov, ktorí nechcú voliť ani súčasného primátora Košíc Polačka, ale ani jeho najväčšieho vyzývateľa – starostu mestskej časti KVP Lörinca. Dalo sa to vidieť aj počas zasadnutí mestského zastupiteľstva, kedy tím ľudí okolo Kovačevičovej ako keby sa snažil ísť vlastnou treťou cestou,“ vysvetlil Onufrák.

Skutočnosť, že sa do čisto mužského súboja zapojila žena, vníma politológ bez ohľadu na výsledok pozitívne. Keďže podiel žien v komunálnych a regionálnych voľbách v roku 2022 nedosahoval ani 20 percent, vyrovnávanie tohto pomeru na úroveň ich reálneho zastúpenia v populácii označil za „beh na ultramaratón“.

text a foto: Monika Ištvanová

Článok nahovoril/a: Monika

Life at the extremes

26. 10. 2026, Zdroj: **The Slovak Spectator**, Strany: 26, 27, Vydavateľ: **Petit Press, a.s.**, Autor: **Matúš Beňo**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Pavol Jozef Šafárik University in Košice**

Dosah: 5 000 GRP: 0,11 OTS: 0,00 AVE: 8400 EUR

Life at the extremes

SLOVAK SCIENTISTS DISCOVER TWO NEW BACTERIAL SPECIES ADAPTED TO HEAVY METALS AND HIGHLY SALINE WATER

There are several tens of thousands of species of bacteria that have been formally identified, and millions more are predicted, but until recently only one had been officially described from Slovakia. Now, scientists from the Department of Microbiology at the Faculty of Science at **Pavol Jozef Šafárik University in Košice** have reported the discovery of two new species in Slovakia that were previously unknown to science. One species has adapted to an environment rich in heavy metals, while the other has evolved to survive in extremely salty water. In addition to providing insights into how bacteria evolve in isolated and extreme environments, both discoveries could also have potential biotechnological and environmental applications. One could be used in bioremediation efforts, the other in industry. The description of both species was recently published in the journal Archives of Microbiology.

The Slovak Spectator talked to scientists Peter Pristaš and Lea Nosáľová about the bacteria they discovered and the research they led.

USEFUL RESISTANCE

Several years ago, when the department was created, its research mainly focused on genetic ecology, meaning the spread of genes in the environment. This topic is linked to the increase in bacterial resistance to antibiotics. It turns out that this resistance is often accompanied by resistance to heavy metals, a phenomenon called cross-resistance. "As soon as something that could kill it gets into the bacterial cell, for example an antibiotic, it tries to get this substance away, to detoxify it. This same mechanism is also used for heavy metals, so one mechanism can be applied to several toxic substances," explains Nosáľová.

Slovakia has a long and rich mining history and, as such, no shortage of areas contaminated with heavy metals. The department therefore started to investigate antibiotic resistance among bacteria found in environments rich in heavy metals. That is how the scientists obtained samples of gold ore from Rozália, the last active gold mine in Slovakia, which is located in the village of Hodruša-Hámre in the Žarnovica district of central Slovakia. The mine lends its name to the newly labelled bacterium: *Pollutimonas rozaliensis*. Having evolved in an environment rich in heavy metals, it has developed resistance to them. It could therefore potentially be used to help remove heavy metals from the environment. "This bacterium has several mechanisms to defend itself against the toxic effects of metals," Pristaš points out.

UNEXPECTED FIND

Over the years, research has shifted towards extremophiles: organisms capable of living and even thriving in extreme environments, including very high or low temperatures, pressures and salinity. The scientists focused specifically on microorganisms found in brine taken from the Solivar borough of Prešov in eastern Slovakia. The area has a long history of salt mining, as its name indicates: sol means salt in Slovak. "These halophilic, or 'salt-loving', bacteria are a very interesting model, both from the perspective of the evolution of life on Earth, the potential existence of extraterrestrial life and also from a biotechnological perspective. The substances they produce can be used in the production of biodegradable plastics, and their enzymes can be found in all organic washing powders today," says Pristaš.

Named *Idiomarina solivarensis*, the bacterium evolved in an environment lacking in nutrients. As a result, it has specialised in using proteins that break down other proteins as its sole source of nutrients. This mechanism is unique.

"The increased concentration of salt kills a wide range of bacteria. The survival of *I. solivarensis* in brine, basically a concentrated salt solution that kills all living things, necessitated relatively numerous and, from a scientific point of view, very interesting adaptations on the part of the bacterium," Pristaš points out. What the scientists found was unexpected. During the adaptation process, its genome was reduced by about half, allowing it to multiply faster and thus adapt more quickly. Like all bacteria in the genus *Idiomarina*, its enzymes can function in this extreme environment. However, what sets *I. solivarensis* apart is the way it ensures the functioning of its cells.

"The inside of the cell is separated from the extreme environment outside by a membrane. The composition of the membrane is absolutely unlike anything else in the world, not just in the genus, but also among other halophilic bacteria," he points out, adding that the mechanism by which the membrane helps the bacterium survive is being investigated.

POTENTIAL USE

At the time they were described, both new bacterial species were known to exist only in Slovakia. Pristaš notes that since metal contamination occurs relatively often, it is safe to assume that bacteria similar to *P. rozaliensis* will be discovered elsewhere.

Nosáľová agrees that similar bacteria probably exist elsewhere but have not been studied thoroughly. DNA analysis has detected related bacteria, but without pure cultures their characteristics and functions remain largely unknown. Brines, on the other hand, are rarer, and analyses of locations similar to Solivar have yielded no bacteria resembling *I. solivarensis*. The scientists add that this latter bacterium could also be put to practical use. In adapting to its environment, it has come to produce a highly active complex of proteases. These are key enzymes in organic laundry detergents that can function at both low and high temperatures, in the presence of a wide variety of contaminants and across a wide pH range.

A LOT OF WORK

"The discovery was a by-product. Nobody goes looking for new microorganisms. When you do microbiology, you're very likely to find some new ones. That's relatively easy; it's more difficult to put together a valid description and prove that they are new species," says Nosáľová.

So what does a valid description entail? "There is a precisely defined procedure that includes a relatively large number of tests, sometimes more than 100 that need to be done; the proposed name must be communicated to scientific authorities; one must ensure it is freely available to other scientists; deposit it in at least two reputable collections of microorganisms in two different countries; and, most importantly, publish the full description in one of two designated scientific journals," Pristaš said, describing the general conditions.

"Often, in very well-studied groups with many species of a particular genus of microorganisms, we have to use many more tests to prove that our species is new. We present evidence and it has to be clear from that that it is a new species. Even with the two species we have now described, different sets of tests were used for each," Nosáľová explains. The first bacterial species to receive a valid description from Slovakia dates back to 1998 and was described by a different team. Known as *Rickettsia slovaca*, it is an intracellular pathogen that can cause human infections, primarily during colder months. Nosáľová notes that the description process was different at the time, and required less data. Since then, more bacteria have been found, necessitating more numerous and thorough tests to determine whether each bacterium is a genuinely new species. *P. rozaliensis* has already been formally validated, while *I. solivarensis* is awaiting the final step in the recognition process.

© TSS

Brine flowing from a well in the former salt-mining area of Solivar in Prešov, where scientists discovered a unique bacterium. Lea Nosáľová taking samples.

Autor: Text: Matúš Beňo • Photo: TASR, Lea Nosáľová